

สรุปผลงาน
คณะกรรมการการรักษาความสะอาดและสิ่งแวดล้อม
ประจำปี พ.ศ. 2562

สภากรุงเทพมหานครได้ตั้งคณะกรรมการการรักษาความสะอาดและสิ่งแวดล้อมในคราวประชุมสภากรุงเทพมหานคร สมัยสามัญ สมัยที่สี่ (ครั้งที่ 2) ประจำปีพุทธศักราช 2561 เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2561 และสมัยประชุมวิสามัญ สมัยที่สอง (ครั้งที่ 2) ประจำปีพุทธศักราช 2561 เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2561 ประกอบด้วยสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร จำนวน 6 คน ดังนี้

1. นายชยาวุธ	ศิริยุทธวัฒนา	ประธานกรรมการ
๒. นายพรเทพ	ศิริวรารังสรรค์	รองประธานกรรมการ
3. นายสุทธิชัย	ทรรตณสฤทธ์	กรรมการ
4. พลเอก คณินทร	วงศาโรจน์	กรรมการ
5. พลตำรวจโท วีระศักดิ์	ง่วนบรรจง	กรรมการ
6. พลตำรวจตรี ประสพโชค	พร้อมมูล	กรรมการและเลขานุการ

ผู้ช่วยเลขานุการ

1. นางสาวทิพย์ชนม์	เต่าทอง	นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ กลุ่มงานประชุมกรรมการสามัญ สำนักงานเลขานุการสภา กรุงเทพมหานคร
2. นางสาวปิยนุช	สิทธิศร	นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ กลุ่มงานประชุมกรรมการสามัญ สำนักงานเลขานุการสภา กรุงเทพมหานคร

คณะกรรมการฯ ได้ตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อทำหน้าที่พิจารณาศึกษางานด้านการรักษาความสะอาดและสิ่งแวดล้อม จำนวน 2 คณะ ดังนี้

1. คณะอนุกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการมูลฝอยและการรักษาความสะอาด รับผิดชอบการพิจารณาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลตั้งแต่แหล่งกำเนิด จนถึงการจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ การพัฒนาประสิทธิภาพระบบการจัดเก็บค่าธรรมเนียม และการพิจารณาปรับปรุงกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการลดและคัดแยกมูลฝอย โดยมี พลตำรวจโท วีระศักดิ์ ง่วนบรรจง เป็นประธานอนุกรรมการ

2. คณะอนุกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการสวนสาธารณะและพื้นที่สีเขียว รับผิดชอบการพิจารณาแนวทางการวางแผนและพัฒนาพื้นที่สีเขียวในกรุงเทพมหานคร ทั้งในรูปแบบสวนสาธารณะสวนหย่อม สวนแนวตั้ง และสวนถนน การพิจารณาปรับปรุงกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเพิ่มการเข้าถึงและใช้ประโยชน์พื้นที่สีเขียวของประชาชนชาวกรุงเทพมหานครอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมี นายสุทธิชัย วรรณสฤณี เป็นประธานอนุกรรมการ

ผลการดำเนินงาน

คณะกรรมการการรักษาความสะอาดและสิ่งแวดล้อมได้พิจารณา ศึกษา และติดตามการดำเนินงานของกรุงเทพมหานครแบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
2. ด้านการบริหารจัดการแหล่งน้ำและการบำบัดน้ำเสีย
3. ด้านคุณภาพอากาศและปัญหาฝุ่นละออง
4. ด้านการบริหารจัดการสวนสาธารณะและพื้นที่สีเขียว

1. ด้านการจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

1.1 แนวทางการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยโดยใช้ระบบการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment)

คณะกรรมการการฯ ได้ประชุมร่วมกับสำนักสิ่งแวดล้อม สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล สำนักการคลัง และสำนักงานเขตคั่นนายาวเพื่อหารือแนวทางการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยโดยใช้ระบบการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment) สืบเนื่องจากกรุงเทพมหานคร ได้เสนอร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องค่าธรรมเนียมการให้บริการในการจัดการสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยต่อสภากรุงเทพมหานคร ซึ่งสภากรุงเทพมหานครได้มีมติรับหลักการแล้ว แต่เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความรอบคอบ สภากรุงเทพมหานครจึงได้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ค่าธรรมเนียมการให้บริการในการจัดการสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข โดยมีประเด็นเรื่องการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการจัดเก็บมูลฝอยและการกำจัดมูลฝอย ซึ่งคาดว่าจะกรุงเทพมหานครจะมีรายได้จากการจัดเก็บค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้น 4 เท่า หรือประมาณ 2,000 ล้านบาท จากเดิมจัดเก็บได้ประมาณ 500 ล้านบาท ซึ่งเป็นการเก็บในอัตราครัวเรือนละ 20 บาทต่อเดือน ส่วนการเก็บในระบบเดิม เป็นการไ้ใบแทนใบเสร็จรับเงิน ดังนั้น เมื่ออัตราค่าธรรมเนียมปรับเพิ่มเป็น 80 บาทต่อเดือน และกรุงเทพมหานครจะมีรายได้จากการจัดเก็บค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้น จึงควรมหามาตรการเพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการที่ดี สะดวก รวดเร็วในการชำระค่าธรรมเนียมโดยผ่านช่องทางต่าง ๆ ที่ทันสมัย รวมทั้ง ป้องกันปัญหาการรั่วไหลของเงินรายได้จากการเก็บค่าธรรมเนียม ซึ่งจำเป็นต้องมีแผนรองรับในการดำเนินการเรื่องนี้

สำหรับการจัดเก็บค่าธรรมเนียมในปัจจุบัน สามารถชำระเป็นราย 3 เดือน 6 เดือน หรือรายปี ขึ้นอยู่กับข้อตกลงและความสะดวกของผู้มีหน้าที่ชำระค่าธรรมเนียม ส่วนกรณีการชำระค่าธรรมเนียมโดยผ่านระบบ e-Payment นั้น หากกรุงเทพมหานครสามารถปรับรูปแบบการชำระค่าธรรมเนียมโดยวิธีการดังกล่าวประชาชนจะได้รับความสะดวกมากขึ้น แต่ทั้งนี้ สำนักงานเขตจะต้องดำเนินการออกใบแจ้งหนี้ให้ก่อน จึงจะสามารถชำระค่าธรรมเนียมได้ ซึ่งส่วนกลางจะต้องเป็นผู้กำหนดรูปแบบ และรายละเอียดต่างๆ ในใบแจ้งหนี้

คณะกรรมการฯ เสนอให้สำนักสิ่งแวดล้อมจัดประชุมร่วมกับทุกสำนักงานเขตเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดเก็บค่าธรรมเนียมโดยใช้ระบบ QR Code พร้อมจัดทำแผนผังแสดงลำดับขั้นตอนของระบบการจัดเก็บค่าธรรมเนียมระบบใหม่แต่ละขั้นตอนให้ชัดเจนพร้อมระบุผู้รับผิดชอบ โดยขอให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 1 เดือน แล้วรายงานต่อที่ประชุมคณะกรรมการฯ ต่อไป

สำหรับปัญหาด้านการบริหารจัดการในการจัดเก็บค่าธรรมเนียมในระบบเดิม พบว่าเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้เก็บเงินค่าธรรมเนียมบางรายมีการทุจริตโดยนำเงินที่จัดเก็บได้ไปใช้ส่วนตัว จึงควรมหามาตรการป้องกันการทุจริตที่อาจเกิดขึ้นและเห็นด้วยกับการเก็บค่าธรรมเนียมโดยระบบ e-Payment เนื่องจากเงินจะถูกโอนเข้าไปในระบบอย่างปลอดภัย

นอกจากนั้น คณะกรรมการฯ ได้รับทราบข้อมูลจากสำนักงานเขตคันนายาว ซึ่งมีแนวทางการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการเก็บขนมูลฝอยในส่วนที่สำนักงานเขตดำเนินการ ซึ่งเป็นการเก็บล่วงหน้า ดังนี้

1. ออกใบแจ้งหนี้ก่อนการเก็บค่าธรรมเนียม ซึ่งเป็นการเก็บค่าธรรมเนียมล่วงหน้า
2. รูปแบบการจัดเก็บค่าธรรมเนียมมี 3 ประเภท คือ แบบรายเดือน ราย 3 เดือน และราย 6 เดือน โดยเมื่อรับชำระค่าธรรมเนียมแล้วจะออกใบเสร็จรับเงินและบันทึกในสมุดบัญชีควบคุมเงินของสำนักงานเขต เพื่อจัดส่งเป็นรายได้ของกรุงเทพมหานครทุกวัน
3. คิดอัตราค่าธรรมเนียมตามปริมาณมูลฝอย
4. ผู้มีหน้าที่เก็บค่าธรรมเนียม คือ พนักงานเก็บขนมูลฝอย ที่มีวุฒิการศึกษา ระดับ ม.3 ขึ้นไป กรณีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าระดับ ม.3 ต้องขออนุมัติปลัดกรุงเทพมหานครแต่งตั้งเป็นพนักงานเก็บค่าธรรมเนียมโดยเฉพาะรวมทั้งต้องวางเงินค้ำประกัน
5. ดำเนินการจัดเก็บและนำส่งฝ่ายการคลังทุกวัน กรณีการเก็บช่วงนอกเวลาราชการ จะมีคณะกรรมการเก็บรักษาเงินนำเก็บไว้ในตู้รับยกเพื่อนำส่งฝ่ายการคลังในวันรุ่งขึ้น

กรณีมีผู้ที่ไม่ชำระค่าธรรมเนียม ทั้งภาคครัวเรือนและสถานประกอบการ สำนักงานเขตคันนายาว

มีมาตรการดำเนินการ ดังนี้

1. กรณีไม่ชำระค่าธรรมเนียมทั้งภาคครัวเรือนและสถานประกอบการ สำนักงานเขตจะส่งหนังสือแจ้งเตือนให้ชำระหนี้ โดยภาคครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัด ส่วนสถานประกอบการมีเพียงไม่กี่ราย
2. กรณีบ้านที่อยู่ในรั้วเดียวกันแต่มี 2 เลขบ้านจะเก็บตามจำนวนเลขบ้าน ยกเว้นกรณีมีเลขบ้านเลขเดียว แต่มีบ้านหลายหลัง จะพิจารณาจากปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้นจริง
3. กรณีบ้านไม่มีผู้อยู่อาศัยจะไม่เก็บค่าธรรมเนียม และจะบันทึกข้อมูลในทะเบียนตาม

ข้อเท็จจริงว่าเป็นบ้านไม่มีผู้อยู่อาศัย

ในการจัดเก็บค่าธรรมเนียมนั้น ต้องการให้เก็บเป็นรายเขตเพื่อเป็นข้อมูลทางสถิติในการทำงาน

ทั้งนี้ รายได้ส่วนหนึ่งจากการจัดเก็บค่าธรรมเนียมจะเป็นค่าตอบแทนแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นเงินเปอร์เซ็นต์จากค่าธรรมเนียมที่จัดเก็บได้ ดังนั้น หากโอนเข้าระบบแล้วจะไม่สามารถแยกได้

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ

1. หากกรุงเทพมหานครมีรายได้จากการเก็บค่าธรรมเนียมเก็บข้อมูลผอยเพิ่มขึ้น สำนักการคลังและสำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล จะต้องหามาตรการการควบคุมกำกับดูแลและเพิ่มความสะดวกในการชำระผ่านบัญชีให้มากขึ้น เช่น การเพิ่มช่องทางการชำระค่าธรรมเนียมโดยใช้ระบบ QR Code อาจดำเนินการไปพร้อมกับการจัดเก็บค่าธรรมเนียมบำบัดน้ำเสียเพื่อให้เป็นรูปแบบเดียวกัน

2. สำนักสิ่งแวดล้อมควรจัดทำฐานข้อมูลของผู้ที่ต้องชำระค่าธรรมเนียมผอยเป็นรายเขต โดยให้มีรายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนครัวเรือน บ้านเลขที่ ชื่อเจ้าบ้าน โดยบันทึกข้อมูลในระบบเพื่อให้สามารถสร้างระบบ QR Code ออกไปแจ้งหนี้และรับชำระค่าธรรมเนียมเป็นรายเดือน ทั้งนี้ การพัฒนาระบบโดยการบันทึกข้อมูลจะมีความสะดวก รวดเร็วกว่า แต่ต้องมีฐานข้อมูลครัวเรือนทั้งหมด แต่ทั้งนี้ ข้อมูลทะเบียนราษฎร์เป็นข้อมูลส่วนบุคคลอาจจำเป็นต้องดำเนินการในเชิงบูรณาการโดยการขอความร่วมมือจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

3. กรณีที่ไม่มีข้อมูลเลขบ้านในทะเบียนราษฎร์ หรือกรณีบ้านเลขที่ซ้ำซ้อน สำนักงานเขตต้องแจ้งผู้รับผิดชอบจัดทำระบบบัญชีเพื่อเพิ่มข้อมูลโดยการบันทึกข้อมูลเลขรหัสประจำบ้านด้วยเลข 11 หลัก และมีการจัดเก็บข้อมูลไว้ที่ส่วนกลางเพื่อเป็นฐานข้อมูลในปีถัดไป

4. สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล สำนักการคลัง สำนักสิ่งแวดล้อม และสำนักงานเขตควรมีการ บูรณาการในการจัดทำข้อมูลในรูปแบบ QR Code ให้เชื่อมโยงกับข้อมูลในทะเบียนราษฎร์ก่อน และสำหรับผู้ที่ไม่ปรากฏข้อมูลในทะเบียนราษฎร์ระบบให้สามารถบันทึกข้อมูลเพิ่มได้ และสามารถเชื่อมโยงเข้าส่วนกลางเพื่อเป็นฐานข้อมูลต่อไป โดยสำนักสิ่งแวดล้อมควรเป็นหน่วยงานหลักในการรวบรวมฐานข้อมูลพร้อมบันทึกข้อมูลทะเบียนราษฎร์ลงในระบบ

1.2 การจัดการมูลฝอยในศูนย์กำจัดมูลฝอยหรือศูนย์เรียนรู้

คณะกรรมการฯ ได้รับทราบข้อมูลการจัดการมูลฝอยในศูนย์กำจัดมูลฝอยหรือศูนย์เรียนรู้ โดยสำนักสิ่งแวดล้อมได้รายงานความคืบหน้าในการดำเนินโครงการจ้างเหมาเอกชนกำจัดมูลฝอยพร้อมบริหารจัดการศูนย์เรียนรู้และการกำจัดขยะและของเสียชุมชน ขณะนี้อยู่ระหว่างการร่าง TOR ทั้งนี้ มีอาคารต่างๆ ของโครงการที่ดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จเมื่อปี 2560 ประกอบด้วย อาคารรับมูลฝอยและกำจัดมูลฝอย อาคารศูนย์การเรียนรู้

อาคารกำจัดกิ่งไม้ หลอดไฟ และโคม

ขั้นตอนการกำจัดมูลฝอย เมื่อซังน้ำหนักมูลฝอยแล้วจะนำเข้าสู่สายพานลำเลียงเพื่อคัดแยกมูลฝอย ซึ่งมีระบบกำจัดกลิ่นและควบคุมกลิ่นด้วย EM โดยผ่านสายพาน ซึ่งระบบสายพานจะมีแม่เหล็กเพื่อคัด

แยกโลหะ และผ่านเครื่องร่อนเพื่อแยกเศษหิน ดิน ทราย ออก มูลฝอยที่คัดแยกแล้วจะเข้าระบบบีบอัดเพื่อลดปริมาตร แล้วนำเข้าเครื่องหุ้มพลาสติก รอการขนย้ายต่อไป ขยะที่รีไซเคิลไม่ได้จะนำไปทำ Compost และ RDF ต่อไป ส่วนชั้นล่างของอาคารศูนย์เรียนรู้มีการจัดแสดงนิทรรศการเพื่อให้ผู้สนใจสามารถเข้าชมได้

โครงการจ้างเหมาเอกชนกำจัดมูลฝอยพร้อมบริหารจัดการศูนย์เรียนรู้และการกำจัดขยะและของเสียชุมชน เป็นโครงการร่วมทุนโดยผ่านความเห็นชอบจากกระทรวงมหาดไทย มีประสิทธิภาพในการกำจัด มูลฝอย 300 ตันต่อวัน ผลพลอยได้เป็นผลประโยชน์ของผู้ร่วมทุน ตามมาตรา 34/1 แห่ง พ.ร.บ.รักษาความสะอาดฯ โครงการนี้ได้รับงบประมาณ 1,400 ล้านบาท ระยะเวลาดำเนินการสร้าง 3 ปี และ Operate 20 ปี แต่ผู้รับจ้างต้องสร้างระบบ MBT (Mechanical Biological Waste Treatment) คือ ระบบการหมักเพื่อให้เกิดก๊าซและผลิตกระแสไฟฟ้าภายในโรงงานเพิ่มเติมด้วย ลักษณะสัญญาเป็น BOT (Build-Operate-Transfer) โดยเมื่อครบ 20 ปี ทรัพย์สินจะตกเป็นของกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ ได้รับการยกเว้นไม่ต้องทำการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (EIA) เนื่องจากผลิตพลังงานไฟฟ้าต่ำกว่า 10 เมกะวัตต์ ขณะนี้อยู่ระหว่างการร่าง TOR คาดว่าจะเปิดประมูลได้ภายในเดือนมิถุนายน 2562

1.3 แนวทางการควบคุมการกำจัดสิ่งปฏิกูลของศูนย์กำจัดมูลฝอยและสถานประกอบการที่ให้บริการกำจัด สิ่งปฏิกูล

คณะกรรมการฯ ได้ประชุมร่วมกับสำนักสิ่งแวดล้อมเพื่อรับทราบแนวทางการควบคุมการกำจัดสิ่งปฏิกูลของศูนย์กำจัดมูลฝอยและสถานประกอบการที่ให้บริการกำจัดสิ่งปฏิกูล ซึ่งปัจจุบัน กรุงเทพมหานครมี โรงกำจัดสิ่งปฏิกูล 2 แห่ง คือ ศูนย์กำจัดสิ่งปฏิกูลและไขมันอ่อนนุช และหนองแขม ซึ่งเป็นระบบตะกอนเร่ง (Activated Sludge) มีความสามารถในการบำบัดสิ่งปฏิกูล 1,200 ลูกบาศก์เมตร/วัน หรือ 600 ลูกบาศก์เมตร/แห่ง โดยการดำเนินการเก็บขน การบำบัด และการนำไปใช้ประโยชน์ มี 2 แนวทาง ดังนี้

1. สำนักสิ่งแวดล้อม โดยฝ่ายขนถ่ายสิ่งปฏิกูลและไขมัน จะให้บริการเฉพาะส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และอาคารที่มีขนาดความสูง 4 ชั้นขึ้นไป หรือมีพื้นที่เกิน 3,000 ตารางเมตร โดยมีรถสูบล้างสิ่งปฏิกูล จำนวน 23 คัน และรถบรรทุกสิ่งปฏิกูลจำนวน 24 คัน

2. สำนักงานเขต 50 เขต โดยฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ จะให้บริการในส่วน ของบ้านเรือนและอาคารที่มีความสูงไม่เกิน 4 ชั้น ซึ่งทั้ง 50 สำนักงานเขตมีรถสูบล้างสิ่งปฏิกูล จำนวน 250 คัน รถบรรทุกสิ่งปฏิกูล จำนวน 128 คัน

กรณีการจัดการสิ่งปฏิกูลของผู้ให้บริการโดยसार จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การพิจารณา อนุญาต ให้ประกอบการขนส่งประจำทาง ซึ่งมีข้อกำหนดให้ผู้ประกอบการต้องเสนอแผนการจัดการด้านมลพิษ และสิ่งแวดล้อม เช่น แผนการตรวจสอบ การป้องกันมลพิษด้านสิ่งแวดล้อมและสิ่งปฏิกูลที่ถูกสุขลักษณะ

ในส่วน of สถานีขนส่งผู้โดยสารกรุงเทพ (หมอชิต) ซึ่งมีบ่อเก็บกักสิ่งปฏิกูล แนวทางปฏิบัติในการปล่อยสิ่งปฏิกูลบนรถ บ.ข.ส. จะดำเนินการเมื่อรถโดยสารเข้าจอดที่สถานีเดินรถต้นทาง หรือปลายทาง ซึ่งสำนักงานขนส่งจะดำเนินการสูบล้างสิ่งปฏิกูล โดยสำนักงานเขตพื้นที่ที่จะนำส่งไปกำจัด ณ ศูนย์กำจัดสิ่งปฏิกูลของกรุงเทพมหานคร โดยเมื่อสิ่งปฏิกูลส่งเข้ามาที่โรงงานแล้วจะนำมาเข้าเครื่องชั่งน้ำหนักก่อน หลังจากนั้นจึงนำไปเข้าลานเทสิ่งปฏิกูลที่อ่อนนุชและหนองแขม

สถิติผู้มาขอรับบริการในปี 2558 - 2561 มีดังนี้

1. ผู้มาขอรับบริการจากสำนักสิ่งแวดล้อม ประมาณ 2,244 ราย โดยมีปริมาตรเฉลี่ย 39,000 ลูกบาศก์เมตร
2. ผู้มาขอรับบริการจากสำนักงานเขต ประมาณ 73,765 ราย โดยมีปริมาตรเฉลี่ย 138,711 ลูกบาศก์เมตร ซึ่งจะส่งมากำจัดที่ศูนย์กำจัดสิ่งปฏิกูลและไขมันอ่อนนุช จาก 25 เขตในพื้นที่ใกล้เคียง และศูนย์ฯ หมอชั่ง ประมาณ 25 เขต

สำหรับการตรวจสอบระบบกำจัดมูลฝอย และระบบบำบัดน้ำเสียในอาคาร และระบบการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลให้เป็นไปตามระเบียบและกฎหมายนั้น สำนักสิ่งแวดล้อมไม่มีอำนาจในการเข้าไปตรวจสอบอาคาร ยกเว้น กรณีที่เกิดเหตุร้องเรียน โดยปกติอาคารที่ก่อสร้างเสร็จและเปิดใช้อาคารแล้ว ตามกฎกระทรวงกำหนดประเภทอาคารกำหนดให้มีผู้ตรวจสอบอาคาร ทำหน้าที่ตรวจสอบทุกระบบของอาคารเพื่อความปลอดภัยของผู้ใช้อาคาร รวมทั้งการตรวจสอบระบบกำจัดมูลฝอย และระบบบำบัดน้ำเสีย

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ

1. ควรออกระเบียบ หรือกฎหมายมารองรับ เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการกำจัดสิ่งปฏิกูลโดยถูกต้องตามกฎหมาย ป้องกันการลักลอบขนและกำจัดสิ่งปฏิกูลโดยการนำไปทิ้งนอกพื้นที่ หรือตามแหล่งน้ำสาธารณะ ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อสุขอนามัยของประชาชนและเสี่ยงต่อการเกิดโรคระบาด และกรณีพบเห็นการกระทำดังกล่าวขอให้แจ้งสำนักงานเขตทราบเพื่อดำเนินคดีตามกฎหมาย
2. ควรมีการตรวจสอบการใช้อาคารอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยปีละ 1-2 ครั้ง โดยฝ่ายสิ่งแวดล้อมฯ ของสำนักงานเขตควรมีบทบาทในการร่วมตรวจสอบการใช้อาคารอาคารด้วย

1.4 แนวทางการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะและจัดการมูลฝอย โดยเฉพาะมูลฝอยชิ้นใหญ่ในพื้นที่ชุมชนต่าง ๆ

คณะกรรมการฯ ได้ประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ สำนักสิ่งแวดล้อม สำนักงานเขตบางกอกน้อย และสำนักงานเขตจตุจักร เพื่อรับทราบข้อมูลการบริหารจัดการมูลฝอยชิ้นใหญ่ตามภารกิจของแต่ละหน่วยงาน สรุปได้ดังนี้

กระทรวงมหาดไทยได้มอบหมายให้ทุกจังหวัดดำเนินการตามแผนรณรงค์ “แยกก่อนทิ้ง” และกรุงเทพมหานครดำเนินการตามแผนฯ ดังกล่าวเพื่อขับเคลื่อนการจัดการขยะมูลฝอยให้ครอบคลุมพื้นที่ เช่น กำหนดแนวทางหรือวิธีการจัดทำสัญลักษณ์ขยะแยกประเภทเพื่อความสะดวกในการจัดเก็บของเจ้าหน้าที่ และกำหนดแนวทางคัดแยกขยะ 4 ประเภท คือ ขยะรีไซเคิล ขยะอันตราย ขยะอินทรีย์ และขยะทั่วไปให้ชัดเจนและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ จัดกิจกรรมสร้างการรับรู้และส่งเสริมวินัยแยกขยะก่อนทิ้งและหลักการ 3 ช คือ ใช้น้อย ใช้น้ำและนำกลับมาใช้ใหม่ จัดทำประกาศหลักเกณฑ์ วัน เวลาในการเก็บขน ระบบขนส่งขยะ วิธีการคัดแยก เส้นทางเก็บขน จุลรวมขยะ รวมถึงการบริหารจัดการขยะ

สำนักสิ่งแวดล้อมได้ดำเนินการ ดังนี้

1. มีหนังสือแจ้งสำนักงานเขตดำเนินการตามแผนฯ โดยเตรียมความพร้อมบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และการสื่อสารกับประชาชน โดยเริ่มดำเนินการในวันที่ 1 ก.พ. 2562 ดังนี้

- กำหนดจุดตั้งวางถังแยกประเภท ติดป้ายสัญลักษณ์ให้ถูกต้องชัดเจน โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างประเทศ ถนนสายสำคัญ

- รณรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้และส่งเสริมการสร้างวินัย “แยกก่อนทิ้ง” ให้กับประชาชนในพื้นที่ พร้อมประกาศวันเวลาในการบริหารจัดการขยะอินทรีย์ ขยะทั่วไป ขยะรีไซเคิล และขยะอันตราย

- จัดทำแผนผังจุดที่ตั้ง จำนวนถังในแต่ละจุด

- รายงานผลการดำเนินการให้สำนักสิ่งแวดล้อมเพื่อรายงานผู้บริหาร

2. จัดกิจกรรมรณรงค์ร่วมกับกลุ่มเขตกรุงเทพมหานคร วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2562 เวลา 10.00 น. ณ บริเวณอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ และโดยรอบพื้นที่ทั้ง 9 เขต ซึ่งในระยะต่อไป สำนักงานเขตจะขยายการดำเนินการโดยเพิ่มถังขยะให้ครบทั้ง 4 ประเภทในจุดสำคัญในพื้นที่ และรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนแยกขยะก่อน ทิ้งลงถังอย่างถูกต้อง

ปัญหาการจัดการมูลฝอยชิ้นใหญ่ คือ มีการลักลอบทิ้งในพื้นที่ว่างริมทาง เกิดความสกปรกและไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ กีดขวางการระบายน้ำ อุดตันหน้าตะแกรงประตูระบายน้ำ ทำให้ น้ำเน่าเสียและท่วมขัง

จุดรวบรวมมูลฝอยชิ้นใหญ่ที่ศูนย์กำจัดมูลฝอยอ่อนนุช มีจุดทิ้งมูลฝอยชิ้นใหญ่ พื้นที่ 2 – 3 ไร่ บริเวณตรงข้ามโรงงานกำจัดสิ่งปฏิกูลอ่อนนุช

จุดรวบรวมมูลฝอยชิ้นใหญ่ที่ศูนย์กำจัดมูลฝอยหนองแขม มีจุดทิ้งขยะมูลฝอยชิ้นใหญ่ พื้นที่ 600 ตรม. บริเวณด้านหลังอาคารสถานีขนถ่ายมูลฝอยหนองแขม

ผลการจัดเก็บมูลฝอยชิ้นใหญ่ในปี 2561 รวม 5,389 ตัน แยกเป็น ขยะที่ใช้ประโยชน์ไม่ได้ เช่น เศษชิ้นส่วนเฟอร์นิเจอร์ จำนวน 4,037 ตัน (75%) และขยะที่ใช้ประโยชน์ได้ เช่น เฟอร์นิเจอร์ เครื่องใช้ไฟฟ้า โลหะ และพลาสติก จำนวน 1,352 ตัน (25%)

แนวทางการจัดการมูลฝอยชิ้นใหญ่ เช่น การซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ คัดแยกชิ้นส่วนเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ และการกำจัดอย่างถูกวิธี เช่น การฝังหรือการเผา

แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการมูลฝอยชิ้นใหญ่

1. ประชาชนสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจให้ประชาชนรับทราบข้อมูลและขั้นตอนการให้บริการจัดเก็บมูลฝอยชิ้นใหญ่จากสำนักงานเขต

2. สำนักงานเขตเพิ่มความถี่การให้บริการเก็บมูลฝอยชิ้นใหญ่ให้ครอบคลุมทั่วพื้นที่

3. จัดสถานที่ทิ้งมูลฝอยชิ้นใหญ่ที่ประชาชนสามารถนำไปทิ้งได้สะดวกและจัดระบบการจัดเก็บรวบรวมและกำจัด

4. ประสานภาคเอกชน มูลนิธิหรือหน่วยงานอื่น นำมูลฝอยชิ้นใหญ่ไปใช้ประโยชน์

5. เฝ้าระวังจุดเสี่ยงที่อาจมีการลักลอบทิ้งมูลฝอยชิ้นใหญ่ลงคลองหรือในที่สาธารณะและดำเนินการตามกฎหมายกับผู้กระทำผิด

สำนักงานเขตจตุจักรมีการดำเนินการ ดังนี้

1. โครงการทิ้งเป็นทีเก็บเป็นเวลา มีจุดพักขยะ 23 จุด มีการทำความสะอาดจุดพักขยะ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง

2. ขอความร่วมมือคัดแยกขยะก่อนทิ้ง คัดแยกขยะอันตรายที่แหล่งกำเนิดโดยประสานสถานประกอบการ สถานีบริการน้ำมัน ตั้งจุดรับขยะอันตราย แห่งละ 1 จุด และนัดวันเข้าจัดเก็บ

3. กิจกรรมให้ความรู้ด้านการจัดการมูลฝอยในโรงเรียนและชุมชน

4. การนำมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ เช่น การหมักทำปุ๋ยจากขยะอินทรีย์ คัดแยกขยะเศษอาหาร และเปลือกผลไม้ทำน้ำขยะหอม กิจกรรมรวบรวมกล่องเครื่องดื่ม (นม) ไปใช้ประโยชน์ตามโครงการหลังคาสีเขียว โครงการคืนวัสดุอะลูมิเนียมเพื่อจัดทำขาเทียม โครงการวาโก้บราเดย์ และโครงการจตุจักรร่วมใจใช้ถุงผ้า

5. การนำขยะชิ้นใหญ่มาใช้ประโยชน์ นัดเวลาเก็บทุกวันอาทิตย์ เวลา 09.00 น. กิ่งไม้ขนาดใหญ่ทำเฟอร์นิเจอร์ เชื้อเพลิงในพื้นที่หรือใช้ประโยชน์อื่น

การมีส่วนร่วมด้านการจัดการมูลฝอยที่ประสบความสำเร็จ ได้แก่ โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช (ราชทัณฑ์อุปถัมภ์) ได้รับรางวัล zero waste school ปี 2559 โรงเรียนอนุบาลสุพรรณบุรีได้รับรางวัล ถ้วยพระราชทานชนะเลิศโรงเรียนปลอดขยะปีการศึกษา 2561 และชุมชนเคหะสถานเจริญชัย ในปี 2558 ได้รับรางวัลชุมชนเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และได้รับรางวัลชนะเลิศการจัดการมูลฝอยและการจัดการวัสดุรีไซเคิล

ปัญหาในการเก็บขนมูลฝอยในพื้นที่เขตจตุจักร มีดังนี้

1. ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือในการรักษาความสะอาด นำขยะมูลฝอยและเศษวัสดุมาตั้งวางบนทางเท้านอกเวลาที่กำหนด
 2. พื้นที่เขตจตุจักรมีที่ว่างติดกับถนนสายหลัก สายรอง และตรอกซอยที่เป็นทางลัดทางเชื่อมจำนวนมาก ทำให้มีผู้รับเหมาก่อสร้างหรือตัดแต่งกิ่งไม้ลักลอบนำขยะมาทิ้งในที่ว่าง โดยเฉพาะในเวลา กลางคืน
 3. การทิ้งขยะของประชาชนและการจัดเก็บมูลฝอยไม่สัมพันธ์กัน โดยเฉพาะตรอก ซอยและชุมชนต่าง ๆ เข้าจัดเก็บวันเว้นวัน แต่ประชาชนนำขยะมาทิ้งนอกเวลา ในบางตรอกซอย รถเก็บขนฯ ขนาด 5 ตัน ไม่สามารถเข้าจัดเก็บได้จะต้องใช้คนงานชักลากออกมาจากชุมชน อาจมีขยะตกค้าง
 4. การจัดเก็บค่าธรรมเนียมไม่ครอบคลุมจำนวนหลังคาเรือนในพื้นที่ ในแหล่งชุมชนยังขาดความร่วมมือในการชำระค่าธรรมเนียม และยังไม่มีความเหมาะสมในการบังคับผู้ที่ไม่ชำระค่าธรรมเนียม
 5. ถนนสายหลักในพื้นที่อยู่ระหว่างการก่อสร้างรถไฟฟ้าทำให้เกิดฝุ่นละอองเกิดมาตรฐาน ต้องจัดทำแผนทำความสะอาดอย่างต่อเนื่อง
 6. ปัญหาการจราจรในพื้นที่ไม่สามารถเพิ่มความถี่ในการนำชุดเร่งด่วนออกจัดเก็บขยะที่ประชาชนนำมาทิ้งนอกเวลาที่ตกค้างได้
 7. อัตรากำลังไม่เพียงพอกับพื้นที่ที่รับผิดชอบ
 8. การปฏิบัติงานในวันหยุดราชการและวันนักขัตฤกษ์ ผู้ปฏิบัติงานไม่เต็มอัตรา เนื่องจากไม่สามารถเบิกค่าอาหารทำการนอกเวลาได้ ต้องสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันปฏิบัติงาน ทำให้เจ้าหน้าที่ขาดขวัญและกำลังใจ
- สำนักงานเขตบางกอกน้อยมีการดำเนินการ ดังนี้

1. กำหนดแผนในการคัดแยกมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด เพื่อลดปริมาณการเกิดขยะ คัดแยกและนำกลับมาใช้ประโยชน์ และส่งเสริมให้ประชาชนใช้สินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยการคัดแยกขยะเป็นประเภทต่าง ๆ เช่น ขยะอินทรีย์ การนำกลับมาใช้ใหม่ ขยะรีไซเคิล ขยะอันตราย และไขมัน ณ แหล่งกำเนิดใน 14 กลุ่มเป้าหมาย คือชุมชน อาคารสูง สถาบันการศึกษา ห้างสรรพสินค้า วัด บัมน์น้ำมัน ตลาด โรงแรม สถานศึกษา ร้านอาหาร ธนาคาร สถานพยาบาล และสวนสาธารณะ

2. จัดกิจกรรมเก็บขยะชิ้นใหญ่ให้กับชุมชนทั้ง 42 ชุมชน และหมู่บ้านเอกชนต่าง ๆ ในพื้นที่สำหรับกิจกรรมคัดแยกมูลฝอยและการนำสิ่งของเหลือใช้กลับมาใช้ประโยชน์ เช่น นำขยะมะพร้าวมาทำกระถางต้นไม้ นำโต๊ะเก้าอี้จากสถานศึกษามาทำเป็นชุดเฟอร์นิเจอร์ไม้ นำยางรถยนต์เก่าทำโซฟา เก้าอี้รับแขกจากผักตบชวา นำผักตบชวาประดิษฐ์เป็นเก้าอี้ และนำวัสดุเหลือใช้มาปรับปรุงภูมิทัศน์ ตกแต่งพื้นที่ และได้รับรางวัลประกวดนวัตกรรมการจัดการมูลฝอยจากต้นทาง ประจำปี 2561

ปัญหาในการจัดเก็บมูลฝอยในพื้นที่เขตบางกอกน้อย เนื่องจากเป็นพื้นที่ชั้นใน มีสภาพแออัด ไม่มีพื้นที่ว่างที่สามารถจัดให้เป็นจุดพักขยะในพื้นที่ได้ ทำให้มีการลักลอบนำขยะมาทิ้งริมถนนหรือที่ว่างต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ

1. สำนักสิ่งแวดล้อมควรหารือกับสำนักงานเขตเพื่อกำหนดจุดรองรับขยะชิ้นใหญ่ในแต่ละกลุ่มเขต และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ เนื่องจากในพื้นที่เขตอาจไม่มีพื้นที่สำหรับรองรับขยะชิ้นใหญ่ให้ครบทุกเขต

2. กรุงเทพมหานครควรศึกษารูปแบบการจัดการขยะชิ้นใหญ่ เครื่องใช้ไฟฟ้า อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ที่จะบริหารจัดการเองหรือให้สัมปทานเอกชนดำเนินการ อาจเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายและผลสัมฤทธิ์ว่าวิธีการใดได้ผลดีกว่ากัน หรือกำหนดพื้นที่เขตนำร่องจัดพื้นที่รองรับขยะชิ้นใหญ่ เครื่องใช้ไฟฟ้า อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเป็นการศึกษาและประเมินผลการดำเนินการในเบื้องต้น

3. กรุงเทพมหานครควรศึกษาร่างพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์และซากผลิตภัณฑ์อื่น เพื่อเตรียมความพร้อม เนื่องจากกฎหมายกำหนดให้ภาครัฐสามารถนำรายได้จากการจัดเก็บภาษีจากสถานประกอบการที่ผลิตอุปกรณ์ไฟฟ้าต่าง ๆ ไปจ้างเหมาเอกชนไปกำจัด โดยวิธีการให้สัมปทานไปบริหารจัดการอย่างถูกต้องเหมาะสม

2. ด้านคุณภาพอากาศและปัญหาฝุ่นละออง

2.1 ติดตามผลการดำเนินการตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษขนาดเล็ก (PM 2.5) ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

คณะกรรมการฯ ได้ประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักสิ่งแวดล้อมและกรมควบคุมมลพิษ เพื่อรับทราบและหารือแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษขนาดเล็ก (PM 2.5) ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร สรุปได้ดังนี้

สถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดเล็กในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ตั้งแต่ปี 2559 – 2561 มีแนวโน้มสูงขึ้นและเกินมาตรฐานในช่วงหน้าแล้ง ในช่วงเดือนธันวาคม – มีนาคมของทุกปี ความกดอากาศสูงจากจีนจะแผ่ลงมาปกคลุมประเทศไทย ทำให้กรุงเทพมหานครและปริมณฑลได้รับผลกระทบฝุ่นละอองไม่

กระจายตัว เกิดการสะสมในอากาศ ซึ่ง PM2.5 มีแหล่งกำเนิดมาจากการเผาไหม้เชื้อเพลิง เช่น การจราจร (52%) การเผาในที่โล่ง (35%) และโรงงานอุตสาหกรรม (3 - 5%)

การดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประชุมกำหนดมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหา PM2.5 ทั้งในระยะสั้น เช่น การเฝ้าระวัง/แจ้งเตือน จำกัดเวลาการบรรทุกเข้าพื้นที่ ห้ามจอดรถริมถนน ตรวจจับควันดำ การควบคุมฝุ่นโรงงานและการก่อสร้าง เพิ่มความถี่การกวาดล้างถนนและฉีดพ่นน้ำในอากาศ รวมทั้งในระยะยาว เช่น ปรับปรุงมาตรฐานไอเสียรถยนต์ใหม่ให้เป็น ยูโร 5/6 ปรับปรุงคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงและยกระดับการผลิตรถยนต์ตาม ยูโร 5/6 พัฒนาระบบโครงข่ายการให้บริการขนส่งสาธารณะ จัดหาพื้นที่จอดแล้วจร ลดอายุการตรวจสอบสภาพรถยนต์ ฯลฯ รวมทั้งตั้งศูนย์ประสานงานและแจ้งเตือนสถานการณ์ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องบูรณาการดำเนินงานตามมาตรการฯ อย่างเข้มข้นตามระดับสถานการณ์

กรมควบคุมมลพิษและกรุงเทพมหานครได้มีการประสานความร่วมมือในการติดตั้งเครื่องมือเพื่อ เฝ้าระวังสภาพอากาศ โดยกรุงเทพมหานครได้พัฒนาวิธีการและอุปกรณ์ในการตรวจวัดในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM2.5 ซึ่งมีอุปกรณ์ที่ตรวจวัดได้เมื่อไม่นานนี้ นอกจาก กรุงเทพมหานครจะมีการตรวจวัดในพื้นที่ 50 เขตแล้ว กรมควบคุมมลพิษได้ติดตั้งสถานตรวจวัดพื้นที่ ปริมาณมลพิษจังหวัดละ 1 – 2 สถานี เพราะสถานการณ์ปัญหาในกรุงเทพมหานครบางส่วนได้รับผลมาจากพื้นที่โดยรอบ ปัจจุบันเป็นช่วงเปลี่ยนฤดูกาล ความกดอากาศอ่อนกำลังลง ทำให้อากาศนิ่ง ไม่มีการระบายของฝุ่นละออง กรุงเทพมหานครมีแหล่งกำเนิดมลพิษไม่เพิ่มจากเดิมมาก ปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM10 และ PM2.5 มีผลกระทบในบางพื้นที่เท่านั้น ที่ผ่านมาได้ติดตั้งสถานีตรวจวัดเพิ่มและแจ้งข้อมูลประชาชนให้มากขึ้นและทั่วถึงมากขึ้น และมีการสั่งการให้เตรียมความพร้อม ประชุมแบ่งภารกิจและแจ้งข่าวสาร แหล่งข้อมูลในการตรวจสอบในช่องทางต่าง ๆ เมื่อคุณภาพอากาศเกินมาตรฐานจะมีการประกาศเตือนประชาชน โดยเฉพาะกรมการขนส่งซึ่งรับผิดชอบแหล่งกำเนิด PM2.5 ที่สำคัญคือยานพาหนะต่าง ๆ องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพกวดขันควบคุมรถโดยสารสาธารณะที่มีสภาพเก่า ตั้งด่านตรวจจับควันดำ ฯลฯ กรุงเทพมหานครได้มีการฉีดล้างถนนเพื่อป้องกันฝุ่นกระจายขึ้นสู่อากาศในเบื้องต้น การฉีดพ่นน้ำเป็นการเพิ่มความชื้นในอากาศแต่หากจะให้ได้ผลดีต้องฉีดให้เป็นละอองขนาดเล็กและอยู่ในระดับสูง ไม่เช่นนั้นอาจไม่เกิดผลเท่าที่ควร ต่อไปอาจใช้มาตรการกำหนดพื้นที่ควบคุมหรือเก็บค่าธรรมเนียมรถยนต์ที่เข้าในพื้นที่ ประชาชนบางส่วนเรียกร้องให้มีคำสั่งให้โรงเรียนหยุดการเรียน แต่เนื่องจากปัญหายังไม่รุนแรงมากถึงขนาดต้องใช้มาตรการดังกล่าว และการสั่งให้หยุดการเรียนอาจทำให้เด็กบางส่วนมีกิจกรรมภายนอกอาคารมากขึ้นและจะเกิดผลกระทบ ทั้งนี้ คาดว่าสถานการณ์จะคงตัวจนถึงปลายเดือนกุมภาพันธ์ 2562

ในส่วนของอุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ กรมควบคุมมลพิษมีสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศเคลื่อนที่ทั้งหมด 9 คัน ซึ่งใช้งานในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล กรุงเทพมหานครมีสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศจำนวน 46 สถานี ปัจจุบันสามารถตรวจวัดค่า PM2.5 ได้จำนวน 23 สถานี สามารถตรวจวัดค่า PM10 ได้จำนวน 23 สถานี ซึ่งสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศควรตรวจวัดได้ทุกพารามิเตอร์ สำนักสิ่งแวดล้อมอยู่ระหว่างพิจารณาเสนอขอจัดสรรงบประมาณปี 2562 เพื่อติดตั้งสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศเคลื่อนที่และจัดซื้ออุปกรณ์เพิ่มให้สามารถวัดค่าได้ทุกพารามิเตอร์สำหรับทุกสถานี ซึ่งกำหนดแผนในการนำข้อมูลไป

กำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าและระยะยาวและให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปกำหนดกิจกรรมและตัวชี้วัดตามมาตรการที่กำหนดต่อไป

กรุงเทพมหานครได้ประชุมร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ กำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ดังนี้

- การจำกัดเวลารถบรรทุกเข้าพื้นที่กรุงเทพมหานคร
- เข้มงวดตรวจจับรถควันดำทั้ง 18 จุด และบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด
- สำนักงานเขตกวาดล้างห้ามเผาในที่โล่งในช่วงที่เกิดสถานการณ์
- หารื้อแนวทางในการทำฝนเทียม
- เพิ่มความถี่ในการกวาดล้างถนน และฉีดพ่นน้ำในอากาศ
- แจกหน้ากากอนามัย N95 และให้ความสำคัญกับกลุ่มเสี่ยง

นอกจากนี้ผู้บริหารกรุงเทพมหานครได้สั่งการให้สำนักงานเขตสำรวจทุกพื้นที่ที่เป็นแหล่งกำเนิด รายงานข้อมูล และดำเนินการแก้ไข เช่น เข้มงวดการตรวจจับควันดำร่วมกับตำรวจจราจรและกรมการขนส่งทางบก เพิ่มความถี่ในการล้างถนนและทางเท้า ประสานสถานีตำรวจท้องที่อำนาจการจราจรให้คล่องตัว และการฉีดน้ำเป็นละอองฝอยในอากาศ เป็นต้น

ในปี 2562 สำนักสิ่งแวดล้อมได้รับงบประมาณดำเนินโครงการที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองในกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 โครงการ ดังนี้

1. โครงการจ้างเหมาเดินระบบพร้อมบำรุงรักษาสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศ เป็นเงิน 24,556,500 บาท เป็นการจ้างเหมาเอกชนดำเนินการสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศของกรุงเทพมหานคร จำนวน 46 สถานี แบ่งเป็น บริเวณริมถนน จำนวน 33 สถานี และพื้นที่ทั่วไป จำนวน 13 สถานี (ภายในสำนักงานเขต) รถตรวจวัดคุณภาพอากาศ ขนาดรถตู้จำนวน 4 คัน อยู่ระหว่างดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างโดยการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลสู่ประชาชนผ่านทางเว็บไซต์ จอแสดงผล รวมทั้งช่องทางประชาสัมพันธ์อื่น ๆ เพื่อให้ทราบถึงสถานการณ์มลพิษในพื้นที่และหลีกเลี่ยงบริเวณที่มีปัญหามลพิษทางอากาศเพื่อลดความเสี่ยง

2. การพัฒนาระบบข้อมูลการจัดการคุณภาพอากาศ เป็นเงิน 8,185,000 บาท

3. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการตรวจวัดรถยนต์ควันดำในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เป็นเงิน 180,400 บาท เป็นการอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานตรวจสอบ ตรวจจับควันดำ เสียงดังในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

สำหรับโครงการถนนอากาศสะอาดได้ขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2563 โดยจะโอนงบประมาณให้ทุกสำนักงานเขตพิจารณา กำหนดกิจกรรมให้เหมาะสมตามสภาพพื้นที่แต่ละเขต

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ

1. หน่วยงานของกรุงเทพมหานครควรลดกิจกรรมที่ก่อให้เกิด PM2.5 เช่น งดใช้รถยนต์ราชการ ที่เป็นเครื่องยนต์ดีเซลชั่วคราว หรือลดจำนวนการใช้ยานพาหนะในช่วงที่เกิดปัญหามลพิษเพื่อเป็นตัวอย่างให้กับประชาชนจะทำให้ได้รับความร่วมมือจากประชาชนมากขึ้น

2. กรุงเทพมหานครควรวางแผนการใช้ประโยชน์เครื่องมือและอุปกรณ์ตรวจวัดคุณภาพอากาศที่มีอย่างคุ้มค่า ควรพัฒนาระบบการแจ้งเตือนในกรณีที่กำลังตรวจวัดได้เกินมาตรฐาน พร้อมแนวทางการป้องกันตนเองให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง พร้อมทั้งวางแผนการระดมความร่วมมือจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเข้มข้น

3. กิจกรรมที่กรุงเทพมหานครดำเนินการในแต่ละพื้นที่ ควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบเพื่อทำความเข้าใจกับประชาชนว่าหน่วยงานดำเนินการตามอำนาจหน้าที่อย่างไรบ้าง นอกจากนี้ กรุงเทพมหานครอาจใช้อำนาจบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายด้านการสาธารณสุข เป็นต้น

2.2 แผนการติดตั้งหอฟอกอากาศในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดมลพิษในกรุงเทพมหานคร

คณะกรรมการฯ ได้ประชุมร่วมกับสำนักสิ่งแวดล้อมเพื่อรับทราบแผนการติดตั้งหอฟอกอากาศในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดมลพิษในกรุงเทพมหานคร ซึ่งสำนักสิ่งแวดล้อมได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการติดตั้ง หอฟอกอากาศซึ่งเป็นโครงการที่ภาคเอกชนร่วมกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้นำเสนอสำนักสิ่งแวดล้อมเพื่อนำเสนอต่อผู้บริหารกรุงเทพมหานครในการทดลองติดตั้งหอฟอกอากาศในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดมลพิษทางอากาศ อันจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน เพราะในช่วงปลายปีที่ผ่านมาเกิดปัญหาค่าฝุ่นละออง

PM2.5 เกินมาตรฐานในช่วงฤดูหนาว ดังนั้น จึงเห็นควรทดลองติดตั้งหอฟอกอากาศในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดมลพิษทางอากาศเพื่อบำบัดมลพิษทางอากาศที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน

คุณลักษณะของหอฟอกอากาศ มีลักษณะเป็นรูปทรงกระบอกขนาดความสูง ประมาณ 4 เมตร กว้าง 1.5 เมตร ตัวเครื่องทำจากสแตนเลส มีน้ำหนักประมาณ 200 กิโลกรัม ด้านในมีตัวฟอกอากาศ 2 ชั้นเป็นแผ่น Filter

ลักษณะการใช้งาน ใช้หลักการดึงอากาศจากรอบตัวเครื่องเพื่อกรองฝุ่น 2 ชั้นตอน และปล่อยอากาศบริสุทธิ์ทางด้านบน อัตราการสร้างอากาศบริสุทธิ์ไม่น้อยกว่า 17,000 ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง การใช้งานจะครอบคลุมพื้นที่ไม่น้อยกว่า 1,000 ตารางเมตร ใช้แผ่นกรองชนิด HEPA Filter อายุการใช้งานประมาณ 2 เดือน กำลังไฟฟ้า 3.5 กิโลวัตต์ กินไฟประมาณ 10 บาท/ชั่วโมง ราคาเครื่องละประมาณ 5 ล้านบาท ทั้งนี้ สำนักสิ่งแวดล้อมและผู้เกี่ยวข้องได้ลงพื้นที่เพื่อสำรวจจุดติดตั้งหอฟอกอากาศ ในบริเวณพื้นที่ที่มีการจราจรหนาแน่น หรือพื้นที่ที่มีประชาชนใช้บริการจำนวนมาก เช่น สถานีรถไฟฟ้า บัณฑิตวิทยาลัย เนื่องจากเป็นสถานที่ที่มักประสบปัญหาค่า PM2.5 เกินค่ามาตรฐานตลอดทั้งปี ซึ่งมี 14 จุด ทั้งนี้ อาจมีการปรับเปลี่ยนพื้นที่จุดติดตั้งตามความเหมาะสม ระยะเวลาดำเนินการจัดหาและติดตั้ง รวม 210 วัน (ปีงบประมาณ พ.ศ.2563)

ความคืบหน้าการดำเนินการ

วันที่ 23 กันยายน 2562 สำนักสิ่งแวดล้อม ร่วมกับฝ่ายสิ่งแวดล้อมฯ เขตปทุมวัน และภาคเอกชน ร่วมสำรวจจุดที่คาดว่าจะทดลองติดตั้งหอฟอกอากาศ บริเวณใต้สถานีรถไฟฟ้า BTS หน้าทางเข้าศูนย์การค้าสยามสแควร์วัน ซึ่งเป็นทางเท้าของกรุงเทพมหานคร และอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักการโยธา

วันที่ 24 กันยายน 2562 สำนักสิ่งแวดล้อมและสำนักการโยธาหารือการตั้งวางหอฟอกอากาศบนทางเท้าของกรุงเทพมหานคร โดยภาคเอกชนต้องดำเนินการขออนุญาตก่อสร้างสาธารณูปโภคจากสำนักการโยธา เนื่องจากติดตั้งบนฟุตบาท ระยะเวลาการพิจารณาประมาณ 45 วัน โดยต้องแนบเอกสารให้ครบถ้วน เช่น แบบแปลน ภาพถ่าย และแผนการดำเนินการก่อสร้าง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

กรุงเทพมหานครจะมีหอฟอกอากาศในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดมลพิษทางอากาศเพื่อบำบัดมลพิษทางอากาศที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในบริเวณพื้นที่ที่มีการจราจรหนาแน่น ติดขัดพื้นที่ที่มีประชาชนใช้บริการจำนวนมาก เช่น สวนสาธารณะ สถานศึกษา สถานพยาบาล ซึ่งการจัดหาหอฟอกอากาศ เป็นการทำงานเชิงรุกของกรุงเทพมหานครในการแก้ไขปัญหา PM2.5

สำนักสิ่งแวดล้อมได้รับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อติดตั้งเครื่องวัดคุณภาพอากาศเพิ่มเติมให้ครอบคลุมพื้นที่จุดเสี่ยง จำนวน 47 จุด จาก 50 สำนักงานเขต และสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศ 3 จุด โดยสามารถวัดค่าฝุ่นละออง PM2.5 ได้ด้วย ซึ่งเป็นมาตรการในการตรวจสอบและเฝ้าระวัง ส่วนมาตรการเชิงรุกในการแก้ไขปัญหา PM2.5 โดยการจัดซื้อรถโมบายฉีดพ่นละอองน้ำและเครื่องฟอกอากาศ ซึ่งหลังจากการทดลองใช้แล้วจะขอจัดสรรงบประมาณจากงบกลางปี 2563 ซึ่งต้องใช้จำนวน 14 เครื่อง มูลค่าประมาณ 70 ล้านบาท เพื่อดำเนินการติดตั้ง โดยในช่วง 1-2 ปีแรกอาจจะให้ผู้รับจ้างดำเนินการติดตั้งพร้อมกับการ Operate เนื่องจากมีบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญมากกว่า และนอกจากนั้น สำนักสิ่งแวดล้อมได้ตั้งคณะทำงานติดตามตรวจสอบ ฝุ่นละอองจากการก่อสร้าง โดยร่วมกับสำนักการโยธา และสำนักงานเขต ดำเนินการตรวจสอบโครงการที่เป็นอาคารขนาดใหญ่ซึ่งได้รับความเห็นชอบจาก EIA แล้ว โดยการก่อสร้างอาคารขนาดใหญ่จะต้องดำเนินการตามมาตรการที่ EIA กำหนด หากไม่ดำเนินการตามมาตรการของ EIA สำนักการโยธา และสำนักงานเขตจะใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ เพื่อบังคับการก่อสร้าง

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ

1. การเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับปัญหาค่าฝุ่นละออง PM2.5 เกินค่ามาตรฐานในช่วงฤดูหนาว นอกจากการเตรียมความพร้อมในเรื่องอุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ เช่น รถพ่นละอองน้ำ การติดตั้งหอฟอกอากาศแล้ว ควรมีการทำงานเชิงบูรณาการ โดยการตั้งคณะกรรมการบูรณาการจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ขอความร่วมมือให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา

2. ควรสร้างมาตรฐานและพัฒนาระบบการเก็บเงินค่าธรรมเนียมเก็บขนมูลฝอยเพื่อรองรับการจัดเก็บค่าธรรมเนียมเก็บขนมูลฝอยในอัตราที่สูงขึ้นตามกฎหมายใหม่ เช่น พัฒนาระบบการเก็บเงินค่าธรรมเนียมเก็บขนมูลฝอยโดยใช้ระบบ e-Payment มีมาตรการในการจัดเก็บมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพ จัดเก็บตรงเวลา ไม่มีปัญหาขยะตกค้าง นอกจากนั้น ควรพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์การจัดเก็บค่าธรรมเนียมเก็บขนมูลฝอยอย่างรัดกุมและเป็นธรรม โดยเฉพาะการเก็บค่าธรรมเนียมเก็บขนมูลฝอยจากแหล่งต่าง ๆ เช่น บริษัท ห้าง ร้าน ตลาด นิติบุคคลครัวเรือน และห้างสรรพสินค้า

3. ควรสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชนเพื่อให้ทราบถึงประสิทธิภาพ ประโยชน์ และความปลอดภัยของการกำจัดมูลฝอยโดยระบบเตาเผามูลฝอย เมื่อเปรียบเทียบกับกำจัดมูลฝอยโดยวิธีอื่น

4. การติดตั้งหอฟอกอากาศในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดมลพิษในอากาศในพื้นที่กรุงเทพมหานคร หากเป็นรถที่สามารถเคลื่อนที่ได้จะใช้ประโยชน์ได้คุ้มค่ากว่าเพราะปัญหาวิกฤตทางอากาศไม่อาจกำหนดพื้นที่แน่นอนได้

5. การติดตั้งหอฟอกอากาศควรมีตัวชี้วัดที่สามารถวัดประสิทธิภาพการใช้งานได้ว่าหลังการติดตั้งหอฟอกอากาศแล้วคุณภาพอากาศดีขึ้นมากน้อยเพียงใด

6. การใช้งานเครื่องฟอกอากาศควรเปิดใช้งานอย่างต่อเนื่องแม้จะมีค่าบำรุงรักษาที่ต้องตั้งงบประมาณ

ไว้เพื่อให้การใช้งานเกิดความคุ้มค่า และเกิดประสิทธิภาพ ปริมาณฝุ่นลดลงตามเป้าหมาย

3. ด้านการบริหารจัดการแหล่งน้ำและการบำบัดน้ำเสีย

3.1 แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาในแหล่งน้ำสาธารณะเน่าเสีย การรณรงค์เพื่อฟื้นฟูสภาพแม่น้ำลำคลอง และการพัฒนาระบบการจัดการคุณภาพน้ำในคูคลอง

คณะกรรมการฯ ได้ประชุมร่วมกับผู้แทนสำนักการระบายน้ำ สำนักงานเขตหลักสี่ และสำนักงานเขตจตุจักรเพื่อรับทราบแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาในแหล่งน้ำสาธารณะเน่าเสีย การรณรงค์เพื่อฟื้นฟูสภาพแม่น้ำลำคลอง และการพัฒนาระบบการจัดการคุณภาพน้ำในคูคลอง เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการให้มีการฟื้นฟูระบบคลองเพื่อให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น ในขณะที่ปัจจุบันมีประชาชนปลูกบ้านเรือนรกร้าง คูคลอง และทิ้งขยะปล่อยน้ำเสียลงคลองโดยไม่ผ่านการบำบัดส่งผลกระทบต่อเกิดปัญหาน้ำเน่าเสีย โดยได้รับทราบข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ดังนี้

1. สำนักงานเขตจตุจักร

ในพื้นที่เขตจตุจักร มีคลองสำคัญ 2 คลอง ประกอบด้วย คลองเปรมประชากร เริ่มตั้งแต่สะพานรถไฟสายใต้ถึงคลองบางเขน ความยาวประมาณ 4 กิโลเมตร สำนักงานเขตจตุจักร ได้ร่วมกับกองทัพอากาศดำเนินการปรับปรุงภูมิทัศน์ริมคลอง และริมเขื่อนคลองเปรมประชากรทุกวันพุธ ซึ่งได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ส่วนคลองลาดพร้าว เริ่มตั้งแต่คลองน้ำแก้ว ถึงคลองบางเขน นอกจากนั้นยังมีคลองย่อยอีกหลายคลอง เช่น คลองพญาเวก คลองลาดยาว คลองบางเขน และคลองสลอด

ปัจจุบันมีบ้านเรือนประชาชนที่ปลูกกรูกล้วยคูคลองประมาณ 120 หลังคาเรือน ซึ่งยังไม่ได้รับรื้อย้ายออกไปและมีการทิ้งขยะมูลฝอย รวมทั้งปล่อยน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำโดยตรงส่งผลกระทบต่อเกิดปัญหาน้ำเน่าเสีย ส่วนการทิ้งขยะขึ้นใหญ่ สำนักงานเขตจตุจักรได้กำหนดวันทิ้งมูลฝอยขึ้นใหญ่และมีเจ้าหน้าที่เข้าไปเก็บตามเวลาที่กำหนด จึงไม่มีปัญหา

แผนการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณคลองลาดพร้าว

1. การรื้อย้ายชุมชนออกไปเพื่อสร้างที่พักอาศัยในโครงการบ้านมั่นคง ประมาณ 200 หลัง คาดว่าประมาณเดือนกุมภาพันธ์จะแล้วเสร็จทุกหลัง

2. โครงการก่อสร้างเขื่อน คสล.คลองลาดพร้าว ระยะทาง 45.3 กิโลเมตร เป็นการก่อสร้างเขื่อน คสล.ริมคลองลาดพร้าวโดยไม่มีระบบรวบรวมน้ำเสีย การก่อสร้างมีความคืบหน้าประมาณ 40 เปอร์เซ็นต์ โดย เนื่องจากมีการขุดลอกคลองตลอดความยาวคลองด้วยซึ่งขณะนี้เริ่มดำเนินการขุดลอกคลองในบางจุดแล้ว โดยโครงการก่อสร้างเขื่อน ค.ส.ล. ดำเนินการควบคู่กับโครงการบ้านมั่นคง และทุกชุมชนที่

อยู่ในโครงการบ้านมั่นคงจะมีระบบบำบัดน้ำเสียของชุมชนก่อนระบายออกสู่คลองลาดพร้าว เป็นการบำบัดน้ำเสียระดับชุมชน ซึ่งทุกอาคารจะมีท่อรวมไปที่บ่อแล้วระบายลงสู่คลองลาดพร้าว จากเดิมทุกบ้านจะปล่อยน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำโดยตรง แต่เมื่อโครงการบ้านมั่นคงเสร็จแล้วจะมีบ่อบำบัดและรวบรวมน้ำเสียก่อนระบายลงสู่คลอง

2. สำนักงานเขตหลักสี่

ในพื้นที่เขตหลักสี่มีคลองหลักไหลผ่าน 2 คลอง คือ คลองลาดพร้าว และคลองเปรมประชากร ปัญหาที่น่าเสียดายส่วนหนึ่งเกิดจากชุมชนริมคลองมีการปล่อยน้ำเสียลงคลอง ดังนั้น สำนักงานเขตหลักสี่จึงได้กำหนดแผนการพัฒนาและรักษาสภาพคลองและลำรางในพื้นที่เขตหลักสี่ โดยมีแผนฟื้นฟูคลองเปรมประชากรระยะเร่งด่วน เพื่อพัฒนาให้สะอาดตลอดเวลา ซึ่งสำนักงานเขตจะส่งจิตอาสาเข้าไปลงพื้นที่เพื่อเก็บขยะและประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนริมคลองทั้งหมดห้ามทิ้งขยะ หรือปล่อยน้ำเสียลงคลองเปรมประชากร รวมทั้งการหาจุดพักขยะเพื่อรวบรวมขยะไว้ตามจุดต่างๆ และการเก็บขยะทางน้ำโดยมีเรือเก็บขยะเนื่องจากชุมชนที่อยู่ริมคลองทั้งหมดมักจะไม่ได้เชื่อมกับถนนสายหลัก รถเก็บขนมูลฝอยไม่สามารถเข้าถึง แต่ทั้งนี้ ปริมาณมูลฝอยลดลงไม่มากนัก เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ทิ้งขยะโดยอาศัยความเคยชิน แต่ถ้าพัฒนาระบบทั้งหมด เช่นเดียวกับที่คลองลาดพร้าวในอนาคตปริมาณขยะจะลดลง เนื่องจากน้ำเสียไม่ได้ปล่อยลงคลองโดยตรง แต่จะผ่านการบำบัดทั้งหมดก่อน และต่อไปจะกำหนดจุดพักขยะให้มีระยะถี่ขึ้นเพื่อให้เก็บได้สะดวก

ตามมติ ครม. ให้ดำเนินโครงการแสนแสนใสสะอาด ภายในระยะเวลา 2 ปี จึงมีแผนที่จะเก็บรวบรวมน้ำเสียก่อนที่จะลงคลองแสนแสนเพื่อนำไปบำบัด แต่ไม่มีพื้นที่สำหรับการทำระบบบำบัดน้ำเสียขนาดเล็กที่จะกระจายไปให้ทั่วพื้นที่ จึงได้ก่อสร้างเป็นระบบใหญ่ซึ่งต้องใช้เวลา และใช้งบประมาณมากขณะนี้จึงต้องดำเนินการโครงการขนาดเล็กก่อน

3. สำนักการระบายน้ำ

กรณีชุมชนที่อยู่นอกเขตบริการบำบัดน้ำเสีย สำนักการระบายน้ำจะไปแนะนำการติดตั้งระบบท่อ และระบบถังบำบัดน้ำเสีย โดยในชุมชนที่มีขนาดตั้งแต่ 60-170 หลังคาเรือน เป็นขนาดที่เหมาะสมกับเทคโนโลยีที่มีอยู่ ซึ่งเป็นถังบำบัดขนาด 50-60 ลูกบาศก์เมตร ท่อที่ผ่านถังบำบัดแล้วจะแนะนำให้ต่อเข้าท่อระบายน้ำของเทศบาล กรณีไม่มีท่อสาธารณะเข้าไปถึงชุมชนจะให้ปล่อยลงคลองได้ ส่วนที่สำคัญคือบริเวณใต้คลองบางเขนถึงสถานีสูบน้ำพระราม 9 มีบริการบำบัดน้ำเสีย จึงได้ประสานแต่ละชุมชนให้เดินท่อเฉพาะท่อน้ำเสียมาที่บริเวณเชิงสะพาน ซึ่งมีบ่อบำบัดน้ำเสียอยู่แล้ว ก็จะมีการดักน้ำเสียตั้งแต่ปากคลองบางเขน ต่อเนื่องคลองลาดพร้าวจนถึงสถานีสูบน้ำพระราม 9

การบริหารจัดการน้ำเสียจากครัวเรือน ปัจจุบันการสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมเดินระบบไปแล้ว 8 แห่ง สามารถบำบัดน้ำเสียจากครัวเรือนได้ 46 เปอร์เซ็นต์ของน้ำทั้งหมดจากกรุงเทพมหานคร โดยคิดจากปริมาณน้ำประปาที่ใช้ ส่วนกรณีที่ปริมาณน้ำฝนมีมากกว่าน้ำประปา ค่าการประเมินการแยกน้ำดี น้ำเสีย อาจคลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริง เนื่องจากท่อระบายน้ำเสียจากครัวเรือน และท่อระบายน้ำฝนจะเป็นท่อรวมกัน ดังนั้น การตรวจวัดคุณภาพน้ำจะวัดในช่วงหน้าแล้งเพื่อดูปริมาณน้ำที่เข้าระบบบำบัดน้ำเสียในแต่ละ

โรง และปริมาณน้ำประปาที่ใช้ทั้ง กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีการแยกปริมาตรน้ำประปาที่ใช้ในแต่ละพื้นที่ด้วย เพื่อดูว่าแต่ละโรงมีปริมาณการใช้น้ำประปาเท่าไร และเข้าโรงบำบัดเท่าไร โดยวิธีการคำนวณจะคิดจาก 80 เปอร์เซ็นต์ของน้ำประปา ส่วนการบำบัดน้ำเสียของอาคารแต่ละประเภท มีกฎหมายรองรับอยู่แล้วว่า กำหนดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียแบบใด คุณภาพน้ำที่ออกมาจะได้เท่าไร ทั้งนี้การอนุญาตก่อสร้างอาคาร จะต้องมีการตรวจแบบ ซึ่งต้องมีระบบบำบัดน้ำเสียด้วย โดยสำนักงานเขตเป็นผู้ตรวจสอบและขออนุญาต ส่วนกรณีจะให้สำนักงานการระบายน้ำเข้าไปบูรณาการ การทำงาน สำนักงานการระบายน้ำไม่มีอำนาจในการใช้ กฎหมายตาม พ.ร.บ.ควบคุมอาคารฯ ดังนั้น การเข้าไปตรวจสอบแต่ละครัวเรือนหรือแต่ละอาคารจะต้อง ประสานกับสำนักงานเขต

คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่า ในประเทศไทยยังไม่มีมีการแยกน้ำดีกับน้ำเสียและการสร้าง ระบบดังกล่าวต้องใช้งบประมาณสูง ดังนั้น น้ำฝนซึ่งเป็นน้ำดีมารวมกับน้ำเสียแล้วนำมาบำบัดจึงเกิดความ ไม่คุ้มค่า ซึ่งปัญหาเกิดจากการวางระบบที่ไม่ได้แยกท่อน้ำดี และน้ำเสียมาตั้งแต่ต้น

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ

1. ควรรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการลดปล่อยน้ำเสียลงสู่ ☐ แหล่งน้ำสาธารณะโดยตรง และมีการจัดการน้ำเสียอย่างเหมาะสม
2. สำนักงานเขตควรประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจกับประชาชนในชุมชนเพื่อกำหนดจุดทิ้งขยะ ชื้นใหญ่ รวมทั้งการกำหนดจุดพักขยะซึ่งเป็นที่รวบรวมขยะจากบ้านเรือนริมคลองเป็นระยะ เพราะขยะชิ้น ใหญ่มีน้ำหนักและไม่ลอยน้ำ เป็นอุปสรรคต่อการเดินเรือ ทำให้คลองตันเขิน ท่อระบายน้ำอุดตัน เกิดปัญหา น้ำท่วมขัง
3. การรวบรวมน้ำเสียควรใช้ระบบท่อแยก โดยการแยกท่อน้ำเสียออกจากท่อระบายน้ำฝน ดังนั้น จึงมีเฉพาะน้ำเสียที่จะถูกส่งไปบำบัด ส่งผลให้ช่วยลดต้นทุนค่าใช้จ่ายในการเดินระบบ
4. สำนักงานเขตควรมีวิธีการในการจัดการน้ำใช้ หรือน้ำเสียจากบ้านเรือนประชาชนลงสู่ท่อ ระบายน้ำเพื่อนำไปสู่การบำบัดก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะได้อย่างถูกต้อง และในการบริหารจัดการ ปัญหาดังกล่าวควรสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน
5. ควรสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบำบัดน้ำเสียและการอนุรักษ์คูคลอง

3.2 แนวทางการพัฒนาพื้นที่ริมคลองลาดพร้าว โดยการปรับปรุงภูมิทัศน์พื้นที่บริเวณโดยรอบให้ เป็นพื้นที่สีเขียว และการเพิ่มประสิทธิภาพระบบระบายน้ำและการบำบัดน้ำเสีย

คณะกรรมการฯ ได้ประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ สำนักสิ่งแวดล้อม สำนักงานการระบาย น้ำ และสำนักการจราจรและขนส่ง เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาพื้นที่ริมคลองลาดพร้าวโดยการปรับปรุงภูมิ ทัศน์พื้นที่บริเวณโดยรอบให้เป็นพื้นที่สีเขียว การเพิ่มประสิทธิภาพระบบระบายน้ำและการบำบัดน้ำเสีย และการก่อสร้างเส้นทางจักรยานเลียบคลองทั้งสองฝั่ง สรุปได้ดังนี้

การพัฒนาพื้นที่ริมคลองลาดพร้าวโดยการเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำและการบำบัดน้ำเสีย สำนักงานการระบายน้ำได้ดำเนินโครงการก่อสร้างเขื่อนคลองลาดพร้าว ครอบคลุมพื้นที่ 8 เขต คือ เขตวัง ทองหลาง เขตห้วยขวาง เขตลาดพร้าว เขตจตุจักร เขตหลักสี่ เขตบางเขน เขตดอนเมือง และเขตสายไหม ซึ่ง

ส่งมอบพื้นที่ให้ผู้รับจ้างได้ความยาว 26,088 เมตร คิดเป็น 57.41% ยังไม่ได้ส่งมอบพื้นที่ความยาว 19,929 เมตร คิดเป็น 42.59%

บ้านรูก้าคลองลาดพร้าวในพื้นที่ 8 เขต จำนวน 6,638 หลัง แยกเป็น

1. อยู่ในความรับผิดชอบของกรุงเทพมหานคร ซึ่งจะอยู่ในแนวก่อสร้างเขื่อน จำนวน 3,761 หลัง ยินยอมแล้ว 3,259 หลัง ดำเนินการรื้อย้ายแล้ว 1,724 หลัง ยังไม่ดำเนินการ 1,533 หลัง และที่ยังไม่ยินยอม 502 หลัง โดยกรุงเทพมหานครจะเจรจาและใช้ ปว.44 ต่อไป

2. อยู่ในความรับผิดชอบของกรมธนารักษ์ ซึ่งอยู่นอกแนวก่อสร้างเขื่อน จำนวน 2,877 หลัง ยินยอมแล้ว 2,181 หลัง รื้อย้ายแล้ว 726 หลัง และยังไม่ดำเนินการ 1,455 หลัง และที่ยังไม่ยินยอม 696 หลัง

สำหรับการบริหารจัดการน้ำเสียจากชุมชนริมคลองลาดพร้าว กรุงเทพมหานครมีแผนแม่บท โครงสร้างพื้นฐานระบบคลองและการพัฒนาชุมชนริมคลองลาดพร้าวและคลองบางซื่อ ตลอดแนวโครงการ ก่อสร้างเขื่อน ค.ส.ล. ริมคลองยาวประมาณ 24.5 กม. ขอบเขตพื้นที่โครงการทั้งหมด 8 เขต ได้แก่ เขตสายไหม เขตดอนเมือง เขตหลักสี่ เขตบางเขน เขตจตุจักร เขตลาดพร้าว เขตวังทองหลาง และเขตห้วยขวาง

การบริหารจัดการน้ำเสีย แบ่งเป็น

1. การดำเนินการระยะเร่งด่วน ดังนี้

1.1 การติดตั้งถังบำบัดน้ำเสียที่แหล่งกำเนิด โดยการติดตั้งถังบำบัดน้ำเสียภายในพื้นที่จำกัด ระยะทาง 8 กม. ครอบคลุมพื้นที่เขตสายไหม เขตดอนเมือง เขตหลักสี่บางส่วน และเขตบางเขนบางส่วน อยู่ระหว่างการศึกษาคัดติดตั้งถังบำบัดน้ำเสียที่แหล่งกำเนิด (onsite)

1.2 ก่อสร้างระบบรวบรวมน้ำเสียเข้าสู่โรงควบคุมคุณภาพน้ำของกทม. ระยะทาง 16.5 กม. คือ

1.2.1 ก่อสร้างบ่อสูบรวมรวมน้ำเสียตามแนวคลองลาดพร้าว เข้าสู่โรงควบคุมคุณภาพน้ำจตุจักร ครอบคลุมพื้นที่เขตลาดพร้าว เขตจตุจักร เขตหลักสี่บางส่วน และเขตบางเขนบางส่วน อยู่ระหว่างการศึกษารูปแบบแนวท่อรวบรวมน้ำเสีย

1.2.2 ก่อสร้างบ่อสูบน้ำเสียตามแนวคลองลาดพร้าวเข้าสู่โรงควบคุมคุณภาพน้ำดินแดง ครอบคลุมพื้นที่เขตห้วยขวางและเขตวังทองหลาง อยู่ระหว่างการศึกษารูปแบบแนวท่อรวบรวมน้ำเสีย

2. การดำเนินการระยะยาว คือ ระบบรวบรวมและระบบบำบัดน้ำเสียที่สามารถรวบรวมน้ำเสียจากคลองลาดพร้าว ซึ่งมีโครงการดังนี้

2.1 โรงควบคุมคุณภาพน้ำจตุจักร

2.2 ระบบรวบรวมน้ำเสียเพิ่มเติม พื้นที่เขตห้วยขวางเข้าโรงควบคุมคุณภาพน้ำดินแดง

2.3 โครงการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียคลองเตย

2.4 โครงการก่อสร้างระบบรวบรวมน้ำเสียและระบบบำบัดน้ำเสียสายไหม

2.5 โครงการก่อสร้างระบบรวบรวมและระบบบำบัดน้ำเสียบางเขน

2.6 โครงการก่อสร้างระบบรวบรวมและระบบบำบัดน้ำเสียวังทองหลาง ระยะ 10 ปี

ครอบคลุมพื้นที่เขตลาดพร้าวและเขตวังทองหลางขนาดพื้นที่บริการ 28.72 ตร.กม. ขนาดบำบัดน้ำเสีย 117,000 ลบ.ม./วัน

ปัญหาขยะในคลองลาดพร้าวเมื่อก่อสร้างเขื่อนในคลองลาดพร้าว ซึ่งมีความยาวประมาณ 40 กม. ปริมาณขยะในคลองจะลดลง แต่ในบางพื้นที่ที่ยังไม่ได้ก่อสร้างบ้านมั่นคงก็อาจจะยังมีการทิ้งขยะลงคลองบ้าง การดำเนินการในพื้นที่สำนักการระบายน้ำและสำนักงานเขตมีการขอยืมอุปกรณ์และแรงงานกันระหว่าง 2 หน่วยงาน สำหรับการขุดลอกคลองจะรวมอยู่ในเนื่องงานการก่อสร้างเขื่อนตามความลึกที่กำหนด (ขุดลอกคลองลึกประมาณ 3 เมตร ความหนาของทางเดินและสะพานประมาณ 1 เมตร) ซึ่งดำเนินการไปบ้างแล้ว ยกเว้นชุมชนที่ยังไม่ได้รื้อย้าย

ปัญหาในเรื่องการบำบัดน้ำในชุมชนก่อนปล่อยลงคลอง เนื่องจากในชุมชนได้มีข้อกำหนดให้ติดตั้งระบบบำบัดน้ำเสียแต่มีข้อจำกัดเรื่องค่าไฟฟ้าในการเดินระบบจึงไม่ได้เปิดระบบต่อเนื่อง ในเบื้องต้นได้ให้ข้อเสนอว่าให้เปลี่ยนไปใช้ระบบพลังงานแสงอาทิตย์ และตามแผนแม่บทจะมีพื้นที่ว่างในหลายเขต เช่น เขตสายไหมมีพื้นที่ประมาณ 1.3 ไร่ ซึ่งมีแผนจะสร้างสวนป่าในเมือง เขตจตุจักร บริเวณซอย พหลโยธิน 32 มีพื้นที่ประมาณ 2 ไร่ เขตห้วยขวางมีพื้นที่ 4.3 ไร่ เป็นพื้นที่จัดสร้างเป็นป่าเมซอนและโรงบำบัดน้ำเสียใต้ดิน

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ

1. โครงการพัฒนาคลองที่เป็นการก่อสร้างเขื่อนและทางเดินควรจัดให้มีพื้นที่ว่างเพื่อปลูกต้นไม้หรือจัดทำเป็นพื้นที่สีเขียวขนาดเล็ก

2. การดำเนินพัฒนาพื้นที่ริมคลอง ขอให้ดำเนินการให้ต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความยั่งยืน โดยเฉพาะพื้นที่ที่ได้มีการไล่อื้อผู้บุกรุกคลองแล้ว ต้องพัฒนาการใช้ประโยชน์ให้เต็มพื้นที่เพื่อป้องกันการกลับมาบุกรุกอีก

3. กรุงเทพมหานครควรพิจารณาบริหารจัดการพื้นที่ที่จะก่อสร้างสวนสาธารณะในอนาคตให้สามารถสร้างแหล่งกักเก็บน้ำใต้ดินเพื่อนำน้ำมาใช้ในช่วงฤดูแล้ง

4. ด้านการบริหารจัดการสวนสาธารณะและพื้นที่สีเขียว

4.1 การติดตามโครงการก่อสร้างสวนสาธารณะและแผนงานสร้างสวนสาธารณะในอนาคต

คณะกรรมการฯ ได้ประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรับทราบข้อมูลความคืบหน้าโครงการก่อสร้างสวนสาธารณะ สรุปได้ดังนี้

1. โครงการก่อสร้างสวนสาธารณะที่ดำเนินการแล้วเสร็จ และเปิดให้ประชาชนเข้าใช้บริการแล้วจำนวน 3 แห่ง คือ

1.1 สวนสาธารณะบึงลำไผ่ (สวนสิริภิรมย์) งบประมาณ 94,600,000 บาท เดิมมีปัญหาผู้บุกรุกและผู้อ้างสิทธิในพื้นที่ 8 ไร่ 2 งาน 2 ตารางวา ทำให้เกิดอุปสรรคการก่อสร้างล่าช้า เนื่องจากผู้รับจ้างเข้าดำเนินการในพื้นที่ไม่ได้ จึงได้ตัดเนืองงานบริเวณดังกล่าวและปรับลดวงเงินค่าก่อสร้าง คงเหลือพื้นที่สวนสาธารณะ ที่สามารถเปิดให้บริการประชาชนได้ 23 ไร่ 3 งาน 32 ตารางวา ปัจจุบันได้เปิดให้ประชาชนใช้บริการแล้ว กำหนดจัดพิธีเปิดสวนสาธารณะ วันที่ 1 พฤษภาคม 2562

1.2 สวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ (บางบอน) พื้นที่ 100 ไร่ งบประมาณ 366,500,000 บาท ผู้รับจ้างส่งมอบ

งานเรียบร้อยแล้ว เปิดให้ประชาชนเข้าใช้อย่างไม่เป็นทางการในวันที่ 1 มีนาคม 2562 อยู่ระหว่างรอการโปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อสวนสาธารณะ

1.3 สวนสาธารณะบริเวณซอยเพชรเกษม 69 (สวนบางแคภิรมย์) พื้นที่ 70 ไร่ งบประมาณ 209,100,000 บาท ผู้รับจ้างส่งมอบงานเรียบร้อยแล้ว เปิดให้ประชาชนเข้าใช้อย่างไม่เป็นทางการในวันที่ 1 มีนาคม 2562 อยู่ระหว่างรอการโปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อสวนสาธารณะ

2. โครงการก่อสร้างสวนสาธารณะที่ได้รับงบประมาณประจำปี 2562 – 2563 และอยู่ระหว่างดำเนินการ จำนวน 2 แห่ง คือ

2.1 โครงการก่อสร้างสวนสาธารณะบริเวณทางแยกต่างระดับถนนร่มเกล้ากับถนนเจ้าคุณทหาร พื้นที่ 18 ไร่ 3 งาน งบประมาณ 82,000,000 บาท ระยะเวลาก่อสร้าง 300 วัน (งบประมาณปี 2562 ตั้งไว้ 4,100,000 บาท) อยู่ระหว่างคณะกรรมการจัดทำแบบสรุปรายการและประมาณราคา

2.2 โครงการก่อสร้างสวนจากภูผาสู่หานาที่ ในสวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พื้นที่ 26 ไร่ เนื่องจากกรุงเทพมหานครไม่ต่อสัญญาให้เช่าพื้นที่ภายในสวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์เพื่อจัดเป็นตลาดนัด JJ Green ซึ่งสิ้นสุดในเดือนสิงหาคม 2561 และให้ผู้ค้าย้ายออกจากพื้นที่ทั้งหมด ภายในเดือนตุลาคม 2561 เพื่อปรับปรุงเป็นพื้นที่สีเขียวและมูลนิธิสวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ได้มอบรูปแบบงานก่อสร้างสวนจากภูผาสู่หานาที่เป็นการปรับปรุงพื้นที่ 26 ไร่ให้เป็นสวนป่า สำนักสิ่งแวดล้อมได้รับงบประมาณประจำปี 2562 – 2563 เป็นเงิน 183,000,000 บาท ระยะเวลาก่อสร้าง 360 วัน ขณะนี้อยู่ระหว่างตรวจสอบรูปแบบรายการและประมาณราคา คาดว่าจะได้ผู้รับจ้างภายในเดือนพฤษภาคม 2562

3. โครงการก่อสร้างสวนสาธารณะที่อยู่ระหว่างขอจัดสรรงบประมาณ จำนวน 1 แห่งคือ คือ สวนสาธารณะภายในสถานีพัฒนาที่ดินกรุงเทพมหานคร (ถนนบางขุนเทียนชายทะเล) พื้นที่ 37 ไร่ งบประมาณ 115,000,000 บาท ซึ่งเป็นที่ดินราชพัสดุ กรุงเทพมหานครได้มีบันทึกข้อตกลงร่วมกับกรมพัฒนาที่ดินจัดสร้างสวนสาธารณะบางขุนเทียน – ชายทะเล สำนักสิ่งแวดล้อมได้ว่าจ้างมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีเป็นที่ปรึกษาออกแบบสวนสาธารณะพื้นที่ดังกล่าว ได้ส่งมอบรูปแบบรายการและประมาณราคา เมื่อเดือนเมษายน 2559 ต่อมาได้มีการชะลอรายงานผลการประกาศร่างขอบเขตงาน (TOR) และร่างเอกสารการประมูล เนื่องจากคณะกรรมการการเศรษฐกิจ การเงิน การคลัง และติดตามงบประมาณ ประจำสภากรุงเทพมหานคร ได้มีข้อสังเกตเกี่ยวกับการอนุญาตให้ที่ดินดังกล่าว จึงได้ประชุมร่วมระหว่างกรุงเทพมหานคร กรมธนารักษ์ และกรมพัฒนาที่ดิน มีมติให้กรมพัฒนาที่ดินคืนพื้นที่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ให้กรมธนารักษ์ แล้วกรมธนารักษ์จะส่งมอบที่ดินให้กรุงเทพมหานครใช้ก่อสร้างเป็นสวนสาธารณะ ขณะนี้อยู่ระหว่างกรมธนารักษ์ออกหนังสืออนุญาตให้ใช้ที่ดิน

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ

1. สำนักสิ่งแวดล้อมควรบันทึกข้อมูลพื้นที่สีเขียวในส่วนของสวนสาธารณะที่ก่อสร้างแล้วเสร็จให้ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน และควรนำหลักการหมุนเวียนอากาศในพื้นที่สวนสาธารณะกับพื้นที่ใกล้เคียงมาทดลองใช้ในส่วนสาธารณะของกรุงเทพมหานคร

2. สำนักสิ่งแวดล้อมควรเพิ่มการปลูกต้นไม้ใหญ่ในสวนสาธารณะ อาจประสานขออนุเคราะห์กล้าไม้จากกรมป่าไม้เพื่อนำไปปลูกเพิ่มเติมในสวนสาธารณะเพื่อให้เกิดความร่มรื่น

4.2 แผนงานโครงการก่อสร้างและแผนการบริหารจัดการตลาดนัดสวนจัมปี เขตบางแค

คณะกรรมการฯ ได้ประชุมร่วมกับสำนักสิ่งแวดล้อม สำนักการคลัง สำนักงานตลาดกรุงเทพมหานคร และสำนักงานเขตบางแค เพื่อหารือแผนงานโครงการก่อสร้างและแผนการบริหารจัดการตลาดนัดสวนจัมปี เขตบางแค ซึ่งสำนักสิ่งแวดล้อมได้เช่าที่ดินของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์เพื่อสร้างสวนบางแคภิรมย์ เขตบางแค เนื้อที่ 119 ไร่ 2 งาน 94 ตารางวา ปัจจุบันก่อสร้างเสร็จแล้วและเปิดให้ประชาชนใช้บริการอย่างไม่เป็นทางการ

ต่อมาสำนักงานตลาดกรุงเทพมหานครได้เช่าพื้นที่บริเวณด้านหน้าทางเข้าสวนบางแคภิรมย์ เนื้อที่ 49 ไร่ เพื่อสร้างตลาดนัดสวนจัมปี โดยสำนักการโยธาเป็นผู้ออกแบบ ระยะเวลาเช่า 30 ปี รองรับผู้ค้าพื้นที่ฝั่งธนบุรี โดยแบ่งการก่อสร้างออกเป็น 2 ระยะ ซึ่งระยะที่ 1 จะสร้างแผงค้าบริเวณด้านหน้า จำนวน 544 แผง ในพื้นที่ 23 ไร่ ขณะนี้อยู่ระหว่างการก่อสร้าง ระยะเวลาการก่อสร้าง 200 วัน ดำเนินการโดยวิธี e-Bidding คาดว่าจะสามารถลงนามในสัญญาได้ประมาณเดือนพฤษภาคม – มิถุนายน 2562 และพื้นที่ส่วนที่เหลือจะทำการถมดินเพื่อรองรับการสร้างแผงค้าในระยะที่ 2 กลุ่มเป้าหมายเป็นกลุ่มผู้ค้าประมาณ 470 ราย ขณะนี้อยู่ระหว่างการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนผู้ค้า ประเภทการค้า การใช้พื้นที่ เพื่อกำหนดอัตราค่าเช่าแผงค้าให้ครอบคลุมกับค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าสาธารณูปโภค รวมถึงการขอความอนุเคราะห์กับสำนักงานเขตบางแคเพื่อจัดการเรื่องมูลฝอย การดูแลด้านสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ และการจัดระเบียบการจราจรบนถนนเพชรเกษม

จากการก่อสร้างตลาดนัดสวนจัมปีระยะแรกพบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน ดังนี้

1. พื้นที่ก่อสร้างมีเศษกองวัสดุกีดขวางทางเท้า ขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อยและทำให้ภูมิทัศน์ด้านหน้าสวนบางแคภิรมย์ไม่สวยงาม

2. การก่อสร้างถนนทางเข้าสวนจัมปีจากด้านหน้าถึงทางเข้าสวนบางแคภิรมย์ เนื่องจากมีการก่อสร้างถนนทางเข้าซ้ำซ้อนกับการสร้างถนนทางเข้าสวนบางแคภิรมย์ ซึ่งเดิมมีการคาดการณ์ว่าสวนบางแคภิรมย์และตลาดสวนจัมปีจะแล้วเสร็จพร้อมกัน และจะให้สำนักการโยธาเป็นผู้ดำเนินการสร้างถนนทางเข้า แต่รูปแบบจะซ้ำซ้อนกับเนื้อหาของสำนักงานตลาดฯ จึงให้ชะลอไว้ก่อน เพื่อให้สำนักงานตลาดฯ สร้างถนนทางเข้าไปก่อนเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนที่มาใช้สวนสาธารณะ แต่เนื่องจากในขณะนั้น สำนักงานตลาดฯ ยังไม่มีงบประมาณ สำนักงานก่อสร้างและบูรณะ สำนักการโยธา จึงได้ก่อสร้างถนนทางเข้าสำหรับการใช้งานชั่วคราว เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน ทั้งนี้ การสร้างถนนในลักษณะการใช้ประโยชน์ชั่วคราวอาจไม่ได้มาตรฐาน รวมทั้ง เนื่องจากจะต้องสร้างถนนตามสัญญาจ้างของผู้รับจ้างจะต้องตัดเนื้อบางส่วนนี้ออกเพราะเป็นเนื้องานที่ซ้ำซ้อน

สำหรับการแก้ไขปัญหา สำนักสิ่งแวดล้อมจะประสานสำนักงานออกแบบ สำนักการโยธา ออกแบบและประมาณการราคาในการสร้างถนนให้ต่อเนื่องถึงพื้นที่ส่วนที่จะสร้าง Dog Park รวมทั้ง ประสานกับสำนักงานตลาดฯ เพื่อทำเป็น 2 ส่วน โดยใช้วัสดุของศูนย์ก่อสร้างและบูรณะ 4 เนื่องจากยังไม่มี

งบประมาณและจำเป็นต้องสร้างให้ได้มาตรฐานเพื่อให้รถบรรทุกน้ำสามารถวิ่งเข้าออกได้ ซึ่งเป็นเรื่องานที่ต่อเนื่องกับตลาดนัดจำปี

ข้อเสนอของคณะกรรมการฯ

สำนักงานตลาดกรุงเทพมหานคร ควรเร่งรัดดำเนินการก่อสร้างถนนทางเข้าตลาดนัดสวนจำปี จากด้านหน้าถึงทางเข้าสวนบางแคภิรมย์เพื่อให้ประชาชนผู้มาใช้บริการสวนบางแคภิรมย์ได้รับความสะดวกในการมาใช้บริการ โดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า

4.3 แนวทางการแก้ไขปัญหาน้ำในบึงรับน้ำภายในสวนบางแคภิรมย์ ไม่เพียงพอในการเก็บกักน้ำไว้ใช้

ภายในสวนสาธารณะ โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง

จากการลงพื้นที่ร่วมกับสำนักสิ่งแวดล้อมเพื่อเยี่ยมชมการดำเนินงานภายในสวนบางแคภิรมย์ เขตบางแค พบว่า บึงรับน้ำภายในสวนบางแคภิรมย์มีปริมาณน้ำลดลงไปมาก จึงเห็นควรประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือกับปัญหาการขาดแคลนน้ำที่อาจเกิดขึ้นได้ โดยเฉพาะในช่วงหน้าแล้ง รวมทั้งเสนอให้ตรวจสอบเส้นทางน้ำจากคลอง หรือลำรางที่สามารถต่อเชื่อมและส่งน้ำมายังสวนบางแคภิรมย์ได้ กรณีนี้ สำนักงานเขตบางแค ได้ให้ข้อมูลว่า เส้นทางที่ต่อเชื่อมและสามารถส่งน้ำมายังสวนบางแคภิรมย์ได้มี 2 เส้นทางคือ คลองภาษีเจริญ และคลองบางอ้าย ซึ่งเป็นลำรางที่สามารถต่อเชื่อมมายังสวนบางแคภิรมย์ แต่

ต้องผ่านที่ดินเอกชน ซึ่งไม่สามารถดำเนินการได้ จึงต้องใช้เส้นทางจากคลองภาษีเจริญเส้นทางเดียว ซึ่งผู้บริหารกรุงเทพมหานคร และผู้แทนจากสำนักงานสวนสาธารณะได้เข้าไปตรวจสอบพื้นที่แล้ว และได้ให้แนวทางในการแก้ไขปัญหา ดังนี้

1. การต่อท่อเพื่อลำเลียงน้ำจากคลองภาษีเจริญเข้ามายังบึงรับน้ำโดยมีเครื่องดันน้ำผ่านท่อออกไปยังสปริงเกอร์เข้าไปในพื้นที่ ระยะทางประมาณ 1 กิโลเมตร ขณะนี้บริษัทได้ขุดร่องน้ำทำเป็นลำรางน้ำไว้แล้ว ซึ่งจะให้สำนักงานตลาดฯ ทำหนังสือประสานไปที่สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์เพื่อขออนุญาตใช้พื้นที่ ในการผันน้ำเข้ามา

2. การตั้งถังน้ำไว้บริเวณด้านหน้าสวนบางแคภิรมย์หรือพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อสูบน้ำจากคลองภาษีเจริญมาเก็บไว้ในถังเก็บน้ำเพื่อใช้ประโยชน์

ทั้งนี้ จะได้ประเมินค่าใช้จ่ายเพื่อเสนอขอจัดสรรงบประมาณต่อไป

สำหรับการบูรณาการเรื่องการควบคุมคุณภาพอากาศภายในสวนบางแคภิรมย์นั้น สำนักสิ่งแวดล้อมได้ดำเนินการฉีดพ่นละอองฝอยและการฉีดพ่นน้ำเพื่อให้ความชุ่มชื้นกับต้นไม้และลดมลพิษทางอากาศ สำหรับการป้องกันมลพิษทางอากาศในสวนสาธารณะ กองจัดการคุณภาพอากาศได้นำรถไปตรวจวัดคุณภาพอากาศ รวมทั้งมีแผนการดำเนินงานด้วย

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ

การแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำในบึงรับน้ำภายในสวนบางแคภิรมย์ควรเร่งรัดดำเนินการในเชิงบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้แล้วเสร็จก่อนหน้าฝน รวมทั้งสำนักงานเขตบางแคควรให้การสนับสนุน ในการรื้อน้ำต้นไม้ เนื่องจากต้นไม้มีสภาพเหี่ยวเฉา

4.4 ติดตามโครงการปรับปรุงคุณภาพน้ำในสระโดยวิธีธรรมชาติภายในสวนหลวง ร.9

คณะกรรมการฯ ได้ประชุมร่วมกับสำนักสิ่งแวดล้อม เพื่อรับทราบความคืบหน้าการดำเนินโครงการ

ปรับปรุงคุณภาพน้ำในสระโดยวิธีธรรมชาติภายในสวนหลวง ร.9 ซึ่งเดิมกำหนดดำเนินการในพื้นที่สวนเบญจสิริ เขตคลองเตย แต่เนื่องจากมีข้อขัดข้อง จึงเปลี่ยนแปลงสถานที่จากเดิมเป็นสวนหลวง ร.9 โดยกำหนดพื้นที่ดำเนินการบริเวณบ่อน้ำพุหน้าหอระฆัง 3 บ่อ แต่เนื่องจากมูลนิธิสวนหลวง ร.9 ไม่เห็นด้วย และต้องการให้เปลี่ยนแปลงพื้นที่จากบ่อน้ำพุบริเวณหน้าหอระฆังไปยังจุดอื่นภายในสวนหลวง ร.9 จำนวน 5 จุด ซึ่งอยู่ระหว่าง รอหนังสือยืนยันจากมูลนิธิสวนหลวง ร.9 เพื่อเปลี่ยนแปลงพื้นที่ในการดำเนินการจากเดิมบริเวณบ่อน้ำพุ 3 บ่อหน้าหอระฆัง ไปยังพื้นที่ใหม่ จำนวน 5 จุด ดังนี้

- จุดที่ 1 ศาลาพุ่ม-จันทร์ สะพานไม้แดง
- จุดที่ 2 สะพานธารินเกษม-สะพานเปรมชลธิ
- จุดที่ 3 บริเวณเครื่องสูบน้ำเข้าน้ำตกสวนรมณีย์
- จุดที่ 4 บริเวณสวนจีน
- จุดที่ 5 บริเวณสะพานอาหารธารา

โดยทั้ง 5 จุดนี้เป็นจุดที่มีสาหร่าย และคุณภาพน้ำไม่ได้มาตรฐานเนื่องจากมีแพลงก์ตอนจำนวนมาก ซึ่งได้สำรวจพื้นที่แล้ว อยู่ระหว่างรอหนังสือยืนยันจากมูลนิธิสวนหลวง ร.9 และจะได้ให้คณะกรรมการพิจารณาออกแบบต่อไป

แหล่งน้ำในสวนหลวง ร.9 ปัจจุบันพบปัญหายูโทรฟิเคชัน (Eutrophication) หรือการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของแพลงก์ตอน พืชน้ำ และสาหร่ายขนาดใหญ่ ซึ่งก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของแหล่งน้ำ กรุงเทพมหานครจึงมีแนวคิดในการปรับปรุงคุณภาพน้ำในสระสวนหลวง ร.9 โดยวิธีธรรมชาติ ด้วยการฟื้นฟูระบบนิเวศ ในแหล่งน้ำเพื่อเป็นการส่งเสริมประโยชน์ด้านนิเวศวิทยา และสิ่งแวดล้อมภายในสวนหลวง ร.9 แต่ยังมีปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงาน เนื่องจาก คณะกรรมการร่างขอบเขตของงานมีความเห็นว่าต้องศึกษารายละเอียด ของโครงการอย่างละเอียดรอบคอบ และเป็นประโยชน์กับกรุงเทพมหานคร แต่เนื่องจากขณะนี้ข้อมูลไม่เพียงพอ จำเป็นต้องศึกษาและเปรียบเทียบผลการศึกษาในการบำบัดน้ำโดยวิธีธรรมชาติของหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งในและต่างประเทศ ขณะนี้อยู่ระหว่างรวบรวมข้อมูล

คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าโครงการดังกล่าวไม่ได้กำหนดจุดพื้นที่โครงการที่ชัดเจน และการดำเนินการในพื้นที่สวนหลวง ร.9 มีปัญหาอุปสรรค ดังนั้น อาจดำเนินการที่สวนสาธารณะแห่งอื่นที่เหมาะสมและสามารถดำเนินการได้เพื่อไม่ให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินการ

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ

โครงการปรับปรุงคุณภาพน้ำในสระโดยวิธีธรรมชาติภายในสวนหลวง ร.9 ปัจจุบันยังไม่สามารถ

ดำเนินการได้เนื่องจากมีปัญหาอุปสรรคเรื่องกำหนดพื้นที่ดำเนินการ ซึ่งจะต้องได้รับความเห็นชอบจากมูลนิธิสวนหลวง ร.9 ดังนั้น หากในโครงการไม่ได้กำหนดพื้นที่ดำเนินการไว้อย่างชัดเจน อาจพิจารณาดำเนินการที่สวนสาธารณะแห่งอื่นที่เหมาะสมและสามารถดำเนินการได้

4.5 ความคืบหน้าโครงการปลูกไม้ยืนต้นเฉลิมพระเกียรติฯ เนื่องในโอกาสสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษก

คณะกรรมการฯ ได้ประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อรับทราบความคืบหน้าโครงการปลูกไม้ยืนต้นเฉลิมพระเกียรติฯ เนื่องในโอกาสสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษก สรุปได้ดังนี้

กรุงเทพมหานครได้เชิญชวนประชาชน หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมเฉลิมพระเกียรติฯ โดยการปลูกไม้ยืนต้น มากกว่า 100,000 ต้น ในพื้นที่ว่าง สวนสาธารณะ ศาสนสถาน และชายทะเลบางขุนเทียน โดยไม่ใช้งบประมาณของทางราชการ ระยะเวลาดำเนินการ 1 ปี ตั้งแต่ 10 พฤษภาคม 2562 – 10 พฤษภาคม 2563 โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. ประสานและประชาสัมพันธ์เชิญชวนทุกภาคส่วนร่วมโครงการโดยการบริจาคและร่วมปลูกต้นไม้ในกรุงเทพมหานคร
2. ประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ ปลูกไม้ยืนต้นแล้วเก็บข้อมูลต้นไม้ที่ปลูกเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ผ่านเครือข่ายสีเขียวเพื่อคนรักต้นไม้ทางแอปพลิเคชัน “WE GROW” ซึ่งเป็นแอปพลิเคชันที่ได้รับความนิยมร่วมมือจากบริษัท ทู คอรัปอเรชั่น จำกัด

แผนการปลูกต้นไม้ตามโครงการฯ รวมจำนวน 112,036 ต้น โดยแบ่งเป็น สำนักงานเขต 6 กลุ่มเขต จำนวน 61,526 ต้น และสำนักสิ่งแวดล้อม จำนวน 50,510 ต้น ปัจจุบันปลูกแล้ว จำนวน 11,681 ต้น คิดเป็นร้อยละ 10.43 แยกเป็นแต่ละหน่วยงาน ดังนี้

1. สำนักสิ่งแวดล้อม เป้าหมาย 50,510 ต้น ดำเนินการแล้ว จำนวน 5,131 ต้น (10.16%)
2. กลุ่มกรุงเทพเหนือ เป้าหมาย 8,799 ต้น ดำเนินการแล้ว จำนวน 702 ต้น (7.98%)
3. กลุ่มกรุงเทพกลาง เป้าหมาย 3,853 ต้น ดำเนินการแล้ว จำนวน 806 (20.98%)
4. กลุ่มกรุงเทพใต้ เป้าหมาย 5,999 ต้น ดำเนินการแล้ว จำนวน 758 ต้น (12.64%)
5. กลุ่มกรุงเทพตะวันออก เป้าหมาย 20,762 ต้น ดำเนินการแล้ว จำนวน 981 ต้น (4.72%)
6. กลุ่มกรุงเทพเหนือ เป้าหมาย 7,892 ต้น ดำเนินการแล้ว จำนวน 2,611 ต้น (33.08%)
7. กลุ่มกรุงเทพใต้ เป้าหมาย 14,221 ต้น ดำเนินการแล้ว จำนวน 692 ต้น (4.87%)

และกำหนดพิธีเปิดโครงการฯ ในวันที่ 28 กรกฎาคม 2562 เวลา 08.30 น. เวลา 08.30 น. ณ สวนวชิรเบญจทัศ เขตจตุจักร โดยผู้บริหารกรุงเทพมหานคร ภาควิชาเครือข่ายผู้สนับสนุนโครงการฯ และประชาชนร่วมปลูกไม้ยืนต้น จำนวน 1,010 ต้น

กรุงเทพมหานครขอรับเป็นการบริจาคต้นไม้หรือร่วมปลูกต้นไม้ในพื้นที่ของตนเอง รวมทั้งเข้าร่วมแอปฯ ซึ่งเป็นแอปฯ ที่บริษัท ทู คอรัปอเรชั่น จำกัด ออกแบบและจัดทำให้กลุ่ม เนื่องจากเป็นแอปพลิเคชันที่มีการร่วมมือกันของหลายหน่วยงาน แต่ละหน่วยงานดูแลข้อมูลของตนเอง ในส่วนของกรุงเทพมหานครจะมีเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดูแลข้อมูลในส่วนของกรุงเทพมหานคร

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ

1. กรุงเทพมหานครควรเพิ่มศักยภาพของแอปพลิเคชัน “WE GROW” โดยเพิ่มเติมการรับสมัคร จิตอาสาเกี่ยวกับการปลูกและดูแลรักษาต้นไม้ และความสามารถเปรียบเทียบข้อมูลพื้นที่สีเขียวกับประเทศต่าง ๆ ในอาเซียนได้
2. กรุงเทพมหานครควรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ทุกระดับมอบต้นไม้เป็นของขวัญในเทศกาลพิเศษต่าง ๆ ปลูกต้นไม้แล้วถ่ายรูปเพื่อแสดงความยินดีในโอกาสสำคัญต่าง ๆ หรือการออกแบบกรอบรูปอิเล็กทรอนิกส์เกี่ยวกับการปลูกหรือรักษาพื้นที่สีเขียวที่สามารถนำไปใช้กับรูปประวัติส่วนตัวใน Social Media เน้นการปลูกกระแสนิยมให้ตื่นตัวในเรื่องดังกล่าว สำหรับภาคส่วนที่มีส่วนร่วมในการปลูกต้นไม้ในพื้นที่สาธารณะ ควรติดตั้งป้ายชื่อผู้ปลูก เพื่อยกย่องเชิดชูซึ่งจะทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและดูแลความเจริญเติบโตของต้นไม้ต่อไป
3. กรุงเทพมหานครควรประสานการไฟฟ้านครหลวงเพื่อเตรียมออกแบบและจัดทำโครงการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในพื้นที่ที่มีโครงการนำสายไฟฟ้าหรือสายสื่อสารลงดิน

4.6 การบริหารจัดการและการเตรียมความพร้อมการเปิดให้ประชาชนใช้บริการของสวนสาธารณะ แห่งใหม่

4.6.1 สวนบางแคภิรมย์

สวนสาธารณะซอยเพชรเกษม 69 หรือ สวนบางแคภิรมย์ อยู่ในพื้นที่โครงการทั้งหมด 119 ไร่ 2 งาน 10 ตารางวา ซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ โดยกรุงเทพมหานครเช่าพื้นที่เพื่อดำเนินการปรับปรุงเป็นสวนสาธารณะและตลาดนัด แบ่งเป็นพื้นที่สวนสาธารณะซอยเพชรเกษม 69 พื้นที่ 70 ไร่ และตลาดนัดสวนจัมปี พื้นที่ 47 ไร่ 2 งาน 10 ตารางวา องค์ประกอบของสวนสาธารณะ แบ่งเป็น

- ทางเดินวิ่งกว้าง 3 เมตร ยาว 854 เมตร
- ทางจักรยานกว้าง 3 เมตร ยาว 1,115 เมตร
- สวนสุขภาพ ทางเดินออกกำลังกาย ยาว 495 เมตร และลานติดตั้งเครื่องออกกำลังกาย

กลางแจ้ง 4 ลาน และลานแอโรบิก 1 แห่ง

- ศาลาพักผ่อน 4 หลัง
- สนามกีฬา 1 แห่ง พื้นที่ 810 ตารางเมตร
- สนามเด็กเล่น 1 แห่ง สนามขี่จักรยานสำหรับเด็กเล็ก ยาว 150 เมตร พื้นที่รวม 1,270 ตาราง

เมตร

- แกนอาเชียน (ลานจัดแสดงอเนกประสงค์)
- เกาะลอย 1 แห่ง
- บ่อน้ำธรรมชาติพร้อมลำธาร 1 แห่ง ต่อเนื่องกัน 3 บ่อ
- อาคารสุขาสาธารณะ 4 หลัง
- อาคารสำนักงาน 1 หลัง
- บึงรับน้ำขนาด 10.4 ไร่ และคูน้ำโดยรอบพื้นที่ จุน้ำได้ประมาณ 79,567 ลูกบาศก์เมตร

- Dog Park พื้นที่รวมประมาณ 4.75 ไร่ ประกอบด้วยที่คั้ดกรองสุนัข อาคารอเนกประสงค์ 1 หลัง พร้อมห้องสุขาสาธารณะ ทางเดินวิ่งสำหรับวิ่งสุนัข กว้าง 2.5 เมตร ยาว 310 เมตร ชุ้มน้ไม้เลื้อยจำนวน 8 ชุ้มน้ และจุดให้น้ 2 จุด

สวนบางแคภิรมย์ใช้งบประมาณก่อสร้างประมาณ 209 ล้านบาท เป็นโครงการต่อเนื่อง ระยะเวลาก่อสร้าง 3 ปี ผู้รับจ้างได้ส่งมอบและตรวจรับงานเรียบร้อยแล้ว ในระหว่างนี้ผู้รับจ้างยังต้องดูแลรักษาต้นไม้ตามสัญญา ซึ่งกำหนดให้บำรุงรักษาพื้นที่ ประมาณ 3 เดือน หลังส่งมอบงาน ประชาชนเข้ามามีใช้บริการไม่มากเพราะยังไม่เปิดให้ประชาชนเข้าใช้บริการอย่างเป็นทางการและยังไม่มีเจ้าหน้าที่ดูแลสวน ขณะนี้อยู่ระหว่างจ้างเหมาเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำสวนสาธารณะ เพราะเมื่อเปิดอย่างเป็นทางการแล้วจะต้องเปิดให้บริการตั้งแต่เวลา 05.00 – 21.00 น. ประกอบกับทางเข้าสวนมีการก่อสร้างตลาดนัดสวนจตุจักรทำให้ไม่สะดวก

สระน้ำในสวนและบ่อน้ำจำนวน 3 บ่อ มีน้ำไม่เต็มสระและน้ำในเริ่มแห้ง คาดว่าจะมีปัญหาขาดแคลนน้ำสำหรับใช้รดน้ำต้นไม้หรือบริหารจัดการภายในสวนในช่วงฤดูแล้ง สำนักสิ่งแวดล้อมจะสูบน้ำจากบ่อน้ำบริเวณรอบสวนไว้ใช้แต่อาจไม่เพียงพอ และมีแผนจะขุดบ่อน้ำบาดาลเพิ่ม แต่จะต้องขออนุญาตสำนักงานทรัพยากริ่สินส่วนพระมหากษัตริย์และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ

1. การออกแบบสวนและการกำหนดรายละเอียดในการก่อสร้างสวนสาธารณะ ควรกำหนดพันธุ์ไม้และขนาดต้นไม้ให้เหมาะสมเพื่อให้เกิดร่มเงา
2. สำนักสิ่งแวดล้อมควรประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักการคลัง สำนักงานตลาดกรุงเทพมหานคร สำนักการโยธา และสำนักงานเขตบางแค เพื่อหารือแนวทางแก้ไขปัญหามิทัศน์ด้านหน้าและทางเข้าสวนสาธารณะซอยเพชรเกษม 69 (สวนบางแคภิรมย์) รวมทั้ง พิจารณาจัดหาแหล่งน้ำที่ต้องใช้ภายในสวนสาธารณะในช่วงฤดูแล้ง

4.6.2 สวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ (บางบอน)

โครงการก่อสร้างสวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ (บางบอน) เป็นที่ดินเช่าจากสำนักงานทรัพยากริ่สินส่วนพระมหากษัตริย์ เริ่มสัญญาเช่าเมื่อ 24 พฤษภาคม 2554 ระยะเวลาก่อสร้าง 600 วัน งบประมาณดำเนินการ 366,500,000 บาท สำนักสิ่งแวดล้อมจ้างสถาบันวิจัยสภาพแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นที่ปรึกษาออกแบบโครงการ ให้เป็นสวนแห่งการเรียนรู้ โดยนำโครงการพระราชดำริ 9 โครงการ มาเป็นแนวความคิดหลักในการออกแบบโดยเรียกว่า “สวน 9 เนิน เดินตามรอยพ่อ” ประกอบด้วย

1. โครงการแก้มลิง สระน้ำภายในสวนพื้นที่รวม 20 ไร่ ความจุปริมาตรน้ำมากกว่า 65,000 ลบ.ม. เป็นแก้มลิงของพื้นที่โดยรอบโดยเปิดประตูระบายน้ำรับน้ำคลองรางโพธิ์เข้ามาเก็บไว้ภายในสระ และระบายน้ำออกด้วยเครื่องสูบน้ำ 3 เครื่อง

2. โครงการบำบัดน้ำด้วยวิธีธรรมชาติ ระบายน้ำออกแบบให้มีฝาน้ำล้นทำให้ระบบน้ำมีการหมุนเวียนผ่านพืชน้ำ 2 ประเภท คือ พืชใล้น้ำและพืชลอยน้ำเพื่อทำหน้าที่กรองน้ำ

3. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4. พระราชดำริเรื่องการอนุรักษ์สัตว์ป่า โดยสร้างระบบนิเวศที่มีความหลากหลายและอุดมสมบูรณ์

5. โครงการปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง หมายถึง ปลูกไม้ให้พอกอยู่ พอกิน พอใช้ และระบบนิเวศที่สมบูรณ์ โดยจัดพื้นที่ปลูกพันธุ์ไม้ให้มีสภาพใกล้เคียงกับป่า ปลูกไม้ชั้นเรือนยอดต่างกัน 3 ชั้น คือ

- ไม้เรือนยอดชั้นบน คือ ไม้ที่ปลูกใช้ทำที่อยู่อาศัยและไม้ที่ลำต้นสูงมีลูกเป็นอาหารได้
- ไม้เรือนยอดชั้นกลาง ส่วนใหญ่เป็นไม้เพื่อการกิน การขาย การใช้เป็นอาหารและสมุนไพร
- ไม้ปกคลุมผิวดิน ทั้งที่เป็นอาหาร สมุนไพรและของใช้

6. โครงการฟื้นฟูและอนุรักษ์ดิน ได้แก่

- โครงการหญ้าแฝก
- โครงการถ่วงดิน

7. โครงการเกษตรผสมผสาน เป็นระบบปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์หลากหลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน

8. โครงการเกษตรปราณีต เป็นการเกษตรในพื้นที่ 1 ไร่ ที่สามารถปลูกพืชในครัวเรือนไว้กินอย่างครบถ้วนโดยไม่ใช้สารเคมี

9. โครงการปลูกพืชพลังงาน เป็นโครงการพระราชดำริเกี่ยวกับการผลิตพลังงานทดแทนจากพืชผลการเกษตร ทั้งแก๊สโซฮอลล์และไบโอดีเซล

สวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติฯ นำโครงการทั้ง 9 โครงการ วางผังและกำหนดพื้นที่ใช้สอย เช่น ให้มีแปลงสาธิตการปลูกพืช พื้นที่ปลูกป่า และอาคารกิจกรรม เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้และนันทนาการของชุมชน

องค์ประกอบของสวนสาธารณะ แบ่งเป็น

- อาคารเฉลิมพระเกียรติ (อาคารนิทรรศการ) 1 หลัง
- อาคารสุขาสาธารณะ 5 หลัง
- อาคารซ่อมบำรุง 1 หลัง
- อาคารเรียน 1 หลัง
- อาคารเช่าจักรยาน 1 หลัง
- สถานีสูบน้ำและประตูปะบายน้ำ (แก้มลิง) 1 สถานี
- ลานจอดรถ ทางเดิน – วิ่งภายในสวน ทางเดินบนเนิน
- อัมพจันทร์ริมน้ำ เวทีกลางน้ำ
- ลานอเนกประสงค์ ที่นั่งพักผ่อน

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ

สำนักสิ่งแวดล้อมเตรียมขออัตรากำลังที่จำเป็นต้องใช้ในส่วนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ (บางบอน) และ สวนสาธารณะแต่ละแห่ง ทั้งที่ที่ก่อสร้างแล้วเสร็จและที่อยู่ระหว่างก่อสร้าง เพื่อให้มีผู้ดูแลและบริหารจัดการสวนสาธารณะให้มีประสิทธิภาพ

4.7 แนวทางการดำเนินการตามโครงการ “We Park” และการขยายความร่วมมือการเพิ่มพื้นที่สีเขียว ให้ครอบคลุมทั่วพื้นที่กรุงเทพมหานคร

คณะกรรมการฯ ได้ประชุมหารือร่วมกับสำนักสิ่งแวดล้อม ประธานกลุ่มเขต และเครือข่ายการเพิ่มพื้นที่สีเขียวของกรุงเทพมหานครเพื่อรับทราบและหารือแนวทางการขยายความร่วมมือในการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในทุกภาคส่วน สรุปได้ดังนี้

กรุงเทพมหานครประสบปัญหาคุณภาพอากาศและมลพิษฝุ่นละอองขนาดเล็ก หรือ PM2.5 ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 28 ไมโครกรัมต่อลบ.ม. สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ที่ 10 ไมโครกรัมต่อลบ.ม. ประกอบกับพื้นที่สาธารณะสีเขียวในกรุงเทพมหานครเฉลี่ยอยู่ที่ 6 ตร.ม.ต่อคน ต่ำกว่าเกณฑ์ที่องค์การอนามัยโลกกำหนดไว้ที่ 9 ตร.ม.ต่อคน เมื่อเปรียบเทียบกับ การเข้าถึงพื้นที่สีเขียวของประชาชนพบว่ายังมีพื้นที่ที่อยู่บนอรัศมีบริการของสาธารณะหลัก ซึ่งองค์การอนามัยโลกแนะนำให้พื้นที่สาธารณะสีเขียวควรอยู่ในระยะเดิน 5 นาที หรือ 400 เมตร จึงทำให้การใช้งานสวนสาธารณะยังไม่ตอบสนองความต้องการ ไม่เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน อีกทั้งสภาพของสวนสาธารณะยังเป็นพื้นที่ที่ขาดประชาชนเข้าไปใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ที่เป็นพื้นที่ที่ไม่มีชีวิต

ปัจจุบันหลายภาคส่วนมีความประสงค์จะมีส่วนร่วมในการแก้ไขแต่ยังติดข้อจำกัดบางอย่าง เช่น ภาคเอกชนอาจมีงบประมาณดำเนินการในลักษณะของ CSR แต่ไม่มีพื้นที่ที่จะดำเนินการ สมาคมภูมิสถาปนิก มีองค์ความรู้และมีผู้มีความชำนาญต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการออกแบบหรือให้ข้อเสนอแนะแก่ภาคส่วนอื่น แต่อาจไม่มีโอกาสในการเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในขั้นตอนการออกแบบพื้นที่ต่าง ๆ และประชาชนอาจพร้อมที่จะให้ความร่วมมือแต่ไม่ได้รับโอกาสในการเข้าร่วมอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งจากการสำรวจพื้นที่ในกรุงเทพมหานครพบว่ามีความพร้อมที่จะจัดทำเป็นพื้นที่สีเขียวเพิ่มเติมได้หลายแห่ง พื้นที่ว่างต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานครที่ไม่มีการเพาะปลูกเชิงเกษตรกรรม ไม่มีสิ่งปลูกสร้าง ไม่มีการใช้ประโยชน์ จำนวน 120.5 ตร.กม. รวมทั้งมีตึกร้างจากโครงการก่อสร้างร้างมากกว่า 300 อาคาร ประกอบกับ พ.ร.บ.ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ.2562 กำหนดให้ที่ดินที่ปล่อยว่างต้องเสียภาษีสูงขึ้นและปรับอัตราขึ้นทุก ๆ 3 ปี จึงเป็นโอกาสที่เจ้าของที่ดินจะให้ความร่วมมือภาครัฐในการขอใช้ประโยชน์ที่ดินของตนมากขึ้น

พื้นที่สีเขียวที่เป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของประชาชนไม่จำเป็นต้องเป็นสวนสาธารณะขนาดใหญ่ ควรเป็นพื้นที่เล็ก ๆ ในชุมชนซึ่งสามารถเข้าถึงได้ง่าย ออกแบบให้ตอบสนองความต้องการในชุมชน โดยให้ประชาชนใกล้เคียงได้มีส่วนร่วมในการออกแบบและสามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ได้ จะได้พื้นที่ที่ตรงความต้องการและเกิดความเป็นเจ้าของร่วมในการดูแลรักษาให้ยั่งยืน ที่ผ่านมามีลานกีฬาพัฒนา ซึ่งเกิดจากความร่วมมือของสมาคมภูมิสถาปนิก สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และกรุงเทพมหานคร ปัจจุบันได้มีการพัฒนาพื้นที่เพื่อเป็นพื้นที่สีเขียวขนาดเล็กและมีพื้นที่ใช้ประโยชน์สำหรับประชาชนในชุมชน

ใกล้เคียง ซึ่งเริ่มต้นจากการเรียนรู้ หากพื้นที่ว่างสามารถปรับเป็นพื้นที่สาธารณะสีเขียวได้จะเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนสามารถร่วมเป็น CSR เพื่อนำไปใช้ประโยชน์เพื่อสาธารณะได้มากกว่า 10,000 ล้านบาทต่อปี โดยอาจมีมาตรการส่งเสริมจูงใจให้มีการจัดให้มีพื้นที่ว่างของสถานประกอบการเพื่อประโยชน์สาธารณะริมแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำสาธารณะ เปิดให้ประชาชนได้เข้าไปใช้ประโยชน์ หรือบริจาคให้สวนป่าชุมชนสามารถนำไปลดหย่อนภาษีได้ เป็นต้น

บทบาทของกลุ่ม WE PARK มีดังนี้

1. ผลักดันให้เกิดการใช้พื้นที่ให้เป็นพื้นที่สีเขียวเพื่อเพิ่มสัดส่วนพื้นที่สีเขียวต่อประชาชนและสามารถเข้าถึงได้ง่าย
2. เพิ่มมูลค่าที่ดินโดยรอบ เกิดพื้นที่ที่คนมาพบปะกัน ลดภาษีที่ดิน และเพิ่มการใช้ประโยชน์ที่ดิน
3. สร้างเครือข่ายประชาสังคม ภาครัฐ เอกชน และชุมชน
4. ทำการรวบรวม สืบค้น วิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่สาธารณะและข้อมูล
5. ส่งเสริมระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมช่วยลดความร้อนของเมือง ดูดซับน้ำฝน สร้างระบบนิเวศให้กับเมือง รองรับสิ่งมีชีวิตในเมือง

เกณฑ์ในการเลือกพื้นที่ ประกอบด้วย เป็นพื้นที่ภายนอกอาคาร ภายในอาคาร หรือเป็นอาคารไม่ได้ใช้ประโยชน์ในปัจจุบัน สามารถเข้าใช้งานได้ง่าย พื้นที่ใดงานได้ชั่วคราวอย่างน้อย 1 ปีหรือถาวร เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพทางสังคม สามารถให้ใช้งานอย่างเป็นสาธารณะได้ ในการพัฒนามีกระบวนการการมีส่วนร่วมกับชุมชน

แนวความคิดการเพิ่มพื้นที่สาธารณะ หรือ pocket park ซึ่งจะเน้นการเพิ่มพื้นที่สาธารณะขนาดเล็กจำนวนมากแทรกเข้าไปในเมือง เข้าถึงได้ง่าย ซึ่งในพื้นที่กรุงเทพมหานครมีความเป็นไปได้ที่จะสามารถเพิ่มพื้นที่ สีเขียวได้อีกประมาณ 158.5 ตร.กม. เพื่อคิดสัดส่วนเปรียบเทียบจำนวนประชากร จะทำให้สัดส่วนเพิ่มขึ้นได้เป็น 14.5 ตร.ม.ต่อคนและได้มีการเริ่มสำรวจพื้นที่ของกรุงเทพมหานครในเบื้องต้นแล้ว มีพื้นที่ที่มีศักยภาพ ดังนี้

1. ลานหลังวัดหัวลำโพง เขตบางรัก เป็นลานโล่งขนาดเล็กซึ่งจะต้องลงพื้นที่เพื่อสำรวจตำแหน่งที่แน่นอนอีกครั้ง

2. สะพานเขียว เขตปทุมวัน ซึ่งเป็นสะพานเชื่อมระหว่างสวนลุมพินีและสวนเบญจกิติ
3. สวนปิยะภิรมย์ เขตบางกะปิ
4. พื้นที่ว่างในเขตสายไหม

แผนงานในการดำเนินโครงการ

1. สร้างความร่วมมือกับสมาคมวิชาชีพ ประชาสังคม และการศึกษา
2. สร้างความร่วมมือกับกรุงเทพมหานคร (สำนักงานสวนสาธารณะ)
3. สำรวจพื้นที่นำร่อง
4. ร่วมวางแผนกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง
5. Workshop ในพื้นที่นำร่อง
6. สร้างความร่วมมือกับภาคเอกชน

7. ประชาสัมพันธ์และเริ่มดำเนินการตามแผนงานที่กำหนด

ซึ่งในปีแรก (พ.ศ.2562) เป็นการหาแนวร่วมเพื่อสร้างเครือข่าย เริ่มโครงการนำร่องในปีที่ 2 (พ.ศ.2563) จะเป็นการสร้างความร่วมมือในระยะยาว เช่น ตั้งกองทุน มูลนิธิ กับผู้มีส่วนร่วม สื่อสารกับ สังคม พัฒนา Platform เพื่อจับคู่เจ้าของที่ดินกับผู้ลงทุน ในปีที่ 3 (พ.ศ.2564) พัฒนา Platform อย่าง ต่อเนื่อง สรุปแนวทางการพัฒนาเพื่อเป็นนโยบายต่อไปเพื่อให้เกิดความยั่งยืน มีความร่วมมือ กันในเชิงรูปธรรม ลงทุนร่วมกัน

จากการประชุมหารือเครือข่ายการเพิ่มพื้นที่สีเขียวของกรุงเทพมหานคร ภาคเอกชนหลาย องค์การเห็นความสำคัญและเสนอพื้นที่ว่างของบริษัทเพื่อจัดสร้างเป็นสวนสาธารณะขนาดเล็กหรือพื้นที่สีเขียว สำหรับกรุงเทพมหานครก็คาดว่าจะมีพื้นที่ที่สามารถเปลี่ยนเป็นพื้นที่สีเขียวสาธารณะตามหลักเกณฑ์ที่ WE PARK ตั้งไว้ เห็นว่าควรกำหนดเป็นพื้นที่นำร่องก่อนในระยะแรก อาจพิจารณาคัดเลือกกลุ่ม เขตละ 1 แห่ง หรือ เขตละ 1 แห่ง ซึ่งสำนักงานสวนสาธารณะเคยดำเนินการพื้นที่สีเขียวขนาดเล็กในพื้นที่ เขตบางรัก เนื้อที่ 3 งาน จึงเห็นว่าแต่ละกลุ่มเขตอาจไปดำเนินการในพื้นที่ โดยให้กลุ่ม WE PARK เข้าไป หารือร่วมกัน อาจเริ่มจากการประสานสำนักการคลังสำรวจพื้นที่ว่างทั้งหมดของกรุงเทพมหานคร และส่ง ข้อมูลให้ WE PARK ออกแบบหรือประสานเจ้าของที่ดินมอบพื้นที่ให้กรุงเทพมหานครจัดทำเป็นพื้นที่สีเขียว เช่น พื้นที่บริเวณถนนสุขุมวิท มีที่ดินประมาณ 6 ไร่ เจ้าของเสนอให้กรุงเทพมหานครเช่าในราคาถูก หรือ สวนปิยะภิรมย์ เขตบางกะปิ ซึ่งยังดำเนินการค้างอยู่ อาจขอรับการสนับสนุนจากภาคเอกชนบางส่วน เป็นต้น ในระดับกรุงเทพมหานครจะมีการแต่งตั้งคณะทำงานประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร ผู้แทน จากสมาคมภูมิสถาปนิกประเทศไทย และเครือข่ายจากภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อพิจารณากำหนดแผนงานใน ภาพรวมและแผนปฏิบัติงานในแต่ละพื้นที่

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ

1. ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนงบประมาณและองค์ความรู้ที่จำเป็น ควรดำเนินการให้ ต่อเนื่อง กรุงเทพมหานครควรเน้นการรักษาพื้นที่สีเขียวที่มีอยู่ให้คงสภาพ รวมทั้งควบคุมดูแลจำนวนพื้นที่ ส่วนกลางของอาคารต่าง ๆ ที่กฎหมายกำหนดให้เป็นพื้นที่สีเขียวให้เป็นไปตามกฎหมาย หาก ผู้ประกอบการไม่ปฏิบัติตามต้องบังคับใช้กฎหมายให้เข้มงวด ในหลายพื้นที่เขตที่มีปัญหาอุปสรรคต้องหารือ ร่วมกับหน่วยงานหรือภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหให้เป็นรูปธรรม

2. กรุงเทพมหานครอาจเพิ่มกิจกรรมรูปแบบจิตอาสาในการปลูกหรือดูแลรักษาต้นไม้ในที่ สาธารณะ หรือปรับปรุงศักยภาพแอปพลิเคชัน WE GROW ที่มีอยู่ให้สามารถเปรียบเทียบข้อมูลกับท้องถิ่น อื่นหรือต่างประเทศ รวมทั้งให้สามารถติดตามการเจริญเติบโตของต้นไม้ที่ได้ปลูกไปแล้วหรือการเปิดรับ สมัครจิตอาสาผ่านแอปพลิเคชัน

4.8 แผนงานโครงการปรับปรุงสาธารณูปโภคและอาคารสถานที่ภายในสวนลุมพินี

คณะกรรมการฯ ได้ประชุมร่วมกับสำนักสิ่งแวดล้อมเพื่อรับทราบแผนงาน โครงการปรับปรุง สาธารณูปโภคและอาคารสถานที่ภายในสวนลุมพินีและสภาพปัญหาที่มีผลกระทบต่อการให้บริการประชาชน

ในปัจจุบัน ซึ่งสำนักสิ่งแวดล้อม ได้รายงานข้อมูลงานปรับปรุงสาธารณูปโภคและอาคารสถานที่ภายในสวน ลุมพินี

วงเงินงบประมาณ 134,000,000 บาท ระยะเวลา 360 วัน มีรายละเอียด ดังนี้

1. ปรับปรุงระบบระบายน้ำ เนื่องจากปัจจุบันระบบระบายน้ำภายในสวน เช่น ท่อระบายน้ำ ช่อ รับน้ำหนักคันหิน บ่อพักและฝาบ่อพักที่อยู่บนทางเท้าและผิวถนนทาง เดิน-วิ่ง มีสภาพเก่าและทรุด โทรม ซ้ำรุดเสียหายเป็นจำนวนมาก อาจเป็นอันตรายต่อผู้ใช้สวน บ่อพักและท่อระบายน้ำมีขนาดและ ลักษณะแตกต่างกันถึง 8 รูปแบบ ซึ่งเกิดจากการปรับปรุงในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน ทำให้ระบบระบายน้ำใน บางพื้นที่ไม่เชื่อมต่อเป็นระบบใหญ่ระบบเดียว และบางส่วนไม่มีทางระบายน้ำที่จะให้ออกสู่ระบบสาธารณะ เมื่อฝนตกจึงเกิดปัญหา น้ำท่วมขังส่งผลกระทบต่อให้การระบายน้ำไม่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ รายละเอียดการ ปรับปรุง โดยออกแบบระบบระบายน้ำในพื้นที่สวนใหม่ทั้งหมดให้เชื่อมต่อเป็นระบบเดียวกัน โดยแบ่งพื้นที่ ออกเป็นโซนต่าง ๆ และกำหนดความลาดเอียงของท่อระบายน้ำและระดับกันบ่อพักในแต่ละโซนใหม่ ทั้งหมดเพื่อให้ไปบรรจบกับระบบระบายน้ำสาธารณะภายนอกสวนได้ โดยด้านที่ติดกับถนนวิฑูรย์ให้ เชื่อมต่อกับท่อระบายน้ำสาธารณะที่อยู่ฝั่งถนนวิฑูรย์ ส่วนด้านที่ติดกับถนนสารสินก็จะเชื่อมกับท่อระบายน้ำ ฝั่งถนนสารสิน รวมทั้งถนนราชดำริ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 โซน ส่วนฝาท่อระบายน้ำ เดิมมี 12 รูปแบบ จะมีการ แก้ไขรูปแบบให้เหลือเพียง 2 รูปแบบ สำหรับท่อระบายน้ำขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 80 เซนติเมตร ใช้สำหรับ ทางเท้าและพื้นที่ขนาดใหญ่ ส่วนท่อระบายน้ำขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 40 เซนติเมตร ใช้สำหรับพื้นที่สนาม หญ้าที่ไม่มีทางเท้าหรือบริเวณที่มีพื้นที่ไม่มากนัก ส่วนฝาบ่อพักเดิมมี 8 รูปแบบจะแก้ไขให้เหลือเพียง 3 รูปแบบตามลักษณะและขนาดความกว้างของทางเท้าเพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยและสวยงาม

2. ปรับปรุงทางเท้า พื้นที่รวมประมาณ 9,025 ตารางเมตร เนื่องจากปัจจุบันทางเท้าที่มีอยู่ ภายในสวนมีสภาพชำรุดทรุดโทรม เกิดการทรุดตัวและแตกร้าว ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อผู้ใช้สวน นอกจากนี้ ทางเท้ายังมีรูปแบบและขนาดความกว้างที่หลากหลายแตกต่างกันถึง 10 รูปแบบ ทำให้ไม่มีความเป็น ระเบียบเรียบร้อย ดังนั้น จึงต้องปรับปรุงโดยการออกแบบทางเท้าภายในสวนใหม่ทั้งหมด โดยลดจำนวน รูปแบบและความกว้างทางเท้าลงเหลือเพียง 3 ขนาด คือ ความกว้าง 2.65 เมตร ความกว้าง 1.85 เมตร และความกว้าง 1.45 เมตร เพื่อให้เกิดความเรียบร้อยสวยงาม

3. ปรับปรุงถนนทางเดิน - วิ่ง พื้นที่รวมประมาณ 24,116 ตารางเมตร เนื่องจากถนนทางเดิน วิ่งปัจจุบันมีสภาพชำรุด แตกร้าว ขรุขระและเป็นหลุม เป็นบ่อ บางจุดมีการทรุดตัว ทำให้มีน้ำขัง เป็น อันตรายต่อผู้ใช้สวน จึงจำเป็นต้องปรับปรุงโดยการขุดลอกผิวแอสฟัลต์เดิมออกแล้วปูทับใหม่เพื่อให้พื้นผิว เรียบเท่ากัน ในบริเวณ ที่มีการทรุดตัวให้ทำการบดอัดใหม่ให้ได้ความแน่นหนาตามมาตรฐาน เพื่อให้ถนน ทางเดิน-วิ่งมีความแข็งแรง

4. ปรับปรุงระบบไฟฟ้าและระบบสุขาภิบาล เนื่องจาก ระบบสายไฟเดิมภายในสวนลุมพินีเป็น ระบบการเดินสายใต้ดินที่ไม่มีการ ปรับปรุงมาเป็นระยะเวลานาน สายไฟบางส่วนขาดชำรุดเกิดการลัดวงจร ทำให้ไฟดับบ่อยครั้ง ดวงโคมส่วนใหญ่เสื่อมสภาพตามอายุการใช้งาน ทำให้การส่องสว่างไม่ได้เต็ม ประสิทธิภาพ ระบบสุขาภิบาลของห้องสุขามีสภาพชำรุด ทำให้ระบบบำบัดน้ำเสียทำงานได้ไม่เต็ม ประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องปรับปรุงโดยการเปลี่ยนสายไฟใต้ดินใหม่ทั้งหมด ระยะทางรวมประมาณ 32,000

เมตรพร้อมเปลี่ยนดวงโคมใหม่ จำนวน 390 ชุด โดยใช้หลอด LED เพื่อประหยัดพลังงาน และเดินท่องานระบบสุขาภิบาลใหม่พร้อมเพิ่มถังบำบัดน้ำเสียให้เพียงพอ

5. ปรับปรุงเขื่อน ระยะทางรวม 200 เมตร เนื่องจากผืนเขื่อนบางส่วนเกิดการชำรุดทำให้น้ำในคูน้ำไหลผ่านเข้าไปกัดเซาะดิน สร้างความเสียหายให้กับรากของต้นไม้ใหญ่ที่อยู่ริมเขื่อน หากปล่อยไว้ในระยะยาวต้นไม้อาจโค่นล้มทำให้เกิดอันตรายกับผู้ใช้งานได้ รายละเอียดการปรับปรุงโดยทำการกันคูน้ำเป็นระยะๆ เพื่อ สูดน้ำออกแล้ว จึงทุบรื้อเขื่อนเฉพาะส่วนที่เกิดการชำรุดออก พร้อมก่อสร้างผืนเขื่อนใหม่ให้มีความมั่นคง แข็งแรง ความยาวรวมทั้งสิ้นประมาณ 200 ม.

6. ปรับปรุงศาลาภิรมย์ภักดี 1 หลัง เนื่องจากศาลามีการใช้งานมายาวนาน เกิดการชำรุดจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุง เช่น เปลี่ยนผ้าเพดานไม้เทียมพื้นที่รวมประมาณ 200 ตารางเมตร เปลี่ยนราวระเบียง ค.ส.ล. ความยาวรวม 36 เมตร เปลี่ยนผนังกรุแผ่นสมาร์ทบอร์ด พื้นที่ประมาณ 45 ตารางเมตร

7. ปรับปรุงศาลาแปดเหลี่ยม 1 หลัง เนื่องจากศาลาหลังเดิมเกิดการชำรุด เนื่องจากต้นไม้ที่หักโค่นลงมาทับทำให้โครงหลังคาและกระเบื้องหลังคาบางส่วนเกิดความเสียหาย จำเป็นต้องปรับปรุงโครงสร้างหลังคา เปลี่ยนกระเบื้องหลังคา พื้นที่ประมาณ 160 ตารางเมตร เปลี่ยนผ้าเพดานภายนอกและภายใน และเปลี่ยนไม้ค้ำยัน

8. ปรับปรุงอาคารบันเทิง 1 หลัง เนื่องจากอาคารชำรุดทรุดโทรมจากความชื้นที่สะสมในผิวผนังและส่วนหลังคา หน้าต่าง - ประตู งานระบบของห้องน้ำภายในอาคารชำรุดเสียหาย พื้นภายนอกมีสภาพชำรุดตามระยะเวลาการใช้งาน

9. ก่อสร้างบ่อมายม 9 หลัง บ่อมายมเดิมมีสภาพทรุดโทรมมาก ไม่สามารถกันแดดกันฝนได้ จึงมีความจำเป็นต้องก่อสร้างใหม่สำหรับการจัดงานกาชาดในปีที่ผ่านมา สวนลุมพินีได้รับผลกระทบและมีสภาพความเสียหาย ดังนี้

- ความเสียหายหลัก คือ พื้นที่สนามหญ้า ซึ่งบริษัทผู้จัดงานได้ชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้นโดยสำนักสิ่งแวดล้อมจะเป็นผู้ดำเนินการปูสนามหญ้าเอง ส่วนในปีนี้ได้ทำบันทึกข้อตกลงโดยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้ลงนาม ซึ่งเป็นบันทึกข้อตกลงให้ผู้รับจ้างให้ดำเนินการทั้งระบบ เช่น การจัดซื้อหญ้า การปลูก และการจ้างแรงงาน

- ระบบสปริงเกอร์ชำรุด จึงได้กำหนดข้อตกลงไว้โดยภายใน 5 วันจะต้องรื้อออกเพื่อตรวจสอบระบบสปริงเกอร์ หากพบว่ามีปัญหาจะต้องชดเชยค่าเสียหาย

- ทางเท้าและผิวถนนได้รับความเสียหายจากรถบรรทุกขนาดใหญ่ที่ชนวัสดุสิ่งของเข้ามาบริเวณภายในสวน ซึ่งได้ชดเชยค่าเสียหายแล้ว

คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าควรเร่งดำเนินการปรับปรุงสวนลุมพินี โดยดำเนินการตามแผนแม่บท ซึ่งกรณีนี้ สำนักสิ่งแวดล้อมให้ความเห็นว่าการปรับปรุงภูมิทัศน์จะต้องดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เนื่องจากแผนแม่บทเดิมที่เคยทำไว้เปลี่ยนแปลงไปแล้ว และประชาชนบางส่วนต้องการให้คงเอกลักษณ์เดิมในความเป็นสวนลุมพินีไว้ไม่ต้องการให้เปลี่ยนแปลง ดังนั้น หากต้องการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมจะต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เนื่องจากไม่เห็นด้วยที่จะมีการโค่นต้นไม้เดิมออกในแต่ละโซน ต้นไม้เดิมที่ปลูกไว้เป็นต้นไม้ที่มีคุณค่า ทั้งนี้ การปรับปรุงสวนลุมพินีในเบื้องต้นโดยการปรับปรุงด้านกายภาพของระบบใต้ดินก่อนเพื่อให้ประชาชนทราบว่ามีการปรับปรุงสวนลุมพินี เพื่อ

รองรับวาระสวนลุมพินีอายุครบ 100 ปี พร้อมทั้งให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม หลังจากนั้นจะดำเนินการจัดทำแผน ออกแบบ และระดมความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนเพื่อให้สวนลุมพินีเป็นของทุกคน ซึ่งในการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับสวนลุม 100 ปี ในปี 2568 อาจจะต้องเปลี่ยนทั้งด้านกายภาพ ภาพลักษณ์และเรื่องราวต่าง ๆ ด้วย

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ

1. การปรับปรุงสวนลุมพินีในรายการปรับปรุงซ่อมแซมเล็กๆ น้อยๆ ก็ให้ดำเนินการตามแผนส่วนการปรับปรุงตาม Master Plan ซึ่งเป็นการปรับปรุงหลัก ก็ควรมีความคืบหน้าในการดำเนินการ เพื่อเป็น Best Model นำไปสู่การปรับปรุงสวนอื่นๆ ต่อไป
2. การปรับปรุงทางเท้าควรเน้นความสวยงามและความเป็นระเบียบเรียบร้อย และวัสดุมีความแข็งแรง คงทน สะดวกในการปรับปรุงซ่อมแซม
3. กรุงเทพมหานคร ควรพัฒนาพื้นที่ริมรั้วฝั่งถนนราชดำริตลอดแนวเพื่อสร้างเป็นลานจอดรถใต้ดิน

ส่วนบนดินควรพัฒนาเป็น Street Food โดยเน้นให้เกิดความเป็นระเบียบ เรียบร้อย สวยงาม เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว และสามารถเก็บค่าบริการเป็นรายได้ของกรุงเทพมหานคร

ผลการดำเนินงานคณะกรรมการการรักษาความสะอาดและสิ่งแวดล้อม

ประชุมหารือแนวทางการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยโดยใช้ระบบการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์

ประชุมหารือแนวทางการจัดการมูลฝอยในศูนย์กำจัดมูลฝอยหรือศูนย์เรียนรู้

การส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการคัดแยกและจัดการมูลฝอยในชุมชนต่าง ๆ

ติดตามผลการดำเนินการตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาละอองขนาดเล็ก

แนวทางการบริหารจัดการแหล่งน้ำและการบำบัดน้ำเสีย

แนวทางการดำเนินโครงการ “We Park” และการขยายความร่วมมือการเพิ่มพื้นที่สีเขียว

โครงการการก่อสร้างปรับปรุงสวนสาธารณะของกรุงเทพมหานคร

โครงการการก่อสร้างปรับปรุงสวนสาธารณะของกรุงเทพมหานคร

โครงการการก่อสร้างปรับปรุงสวนสาธารณะของกรุงเทพมหานคร

